Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Laisvės Lietuvis

PASKIRAS NUMERIS 10 PENŲ

Lithuanian Weekly

Lietuviu savaitraštis

Nr. 32 (157) Londonas, 1950 m. rugpūčio 11 d. IV METAI

TRYGVES LIE SIULYMAI KONFLIKTAMS PAŠALINTI

JTO gen. sekret. Trygvė Lie metiniame pranešime, teikiamame JTO pilnaties susirinkimui, kelia pareigą organizacijos nariams pašalinti trečiojo pasaulinio karo pavojų, derybų keliu, jei tai įmanoma arba panaudojant jėgą, jei tat neišvengiama. Korėjoje turime gerai paruoštos agresijos pavyzdį, pažymėjo jis. Šiaurės korėjiečiai užpuolė Korėjos respubliką, kuri buvo JTO globojant įkurta. Jungtinės tautos į agresiją atsakė taip, kaip reikėjo atsakyti, bendra veikla užpuoliką atremti ir taiką atstatyti. Korėjos krizė yra didžiausias pavojus pasaulio taikai ir JTO egzistencijai koks tik yra buvęs nuo 1945 metų. Svarbiausia kiekvieno JTO nario pareiga padaryti visa, kas jo galioje, kad JTO žygis Korėjoje pasisektų. Šis uždavinys turi pirmumą prieš visus kitus. Tai nereiškia, — nurodė jis, — atsisakymą visų įmanomų būdų rasti taikingą sprendimą derybų bei tarpininkavimų keliu. Jis siūlo didž. valstybių užs. reik. ministeriams susitikti, nors tik tam, kad atnaujintų ryšį, kuris yra nutrūkęs. Priešingai, pasauliui gresiąs konffikto padidėjimas.

VOKIEČIU KOMUNISTAI RUOŠIA RIAUŠES

Vokietijoj komunistai nori sukurstyti riaušes. Ryt. Vokietijos premjeras Grotewohl'is komunistų vadams pareiškęs, kad vak. Vokietijoj būsianti panaudota nauja taktika. Ten komunistų partija turės užleisti „Liaudies Frontui'' vietą, kuris pagal gautus iš rytinio Berlyno komunistų nurodymus, vadovausiąs agitacijai ir streikams. Šis pareiškimas ir jau ilgas laikas vedama vokiečių komunistų spaudos kurstymo kampanija, šaukianti visus vokiečius pasipriešinti „gresiančiam iš vakarų pavojui'', vak. Vokietijoje kelia susirūpinimą. Federalinės Vokietijos bendrųjų reik. min. Kaiser'is, pasakytoje per radiją kalboje įspėjo Vokietijos gyventojus, kad komunistai gali mėginti suorganizuoti Vokietijoje sukilimą.

SVARSTO TREMTINIU TEISES

JTO ūkio ir socialių reikalų komiteto posėdy, Ženevoje, buvo svarstoma konvencija, liečianti tremtinių ir be pilietybės žmonių teises ir globą. Amerikiečiai siūlė konvenciją perduoti JTO pilnaties susirinkimui priimti, bet britai nesutiko ir siūlė prieš tai duoti svarstyti tam tikslui sušauktai diplomatinei konferencijai ir tik po to perduoti JTO pilnačiai. Balsuojant britų siūlymas priimtas. Kaip žinoma, nuo 1951 m. pradžios numatoma įsteigti Aukštąjį Komisarą pilietybės neturinčių reikalais rūpintis.

VAKARE ĆIAI LENGVINA AUSTRIJAI OKUPACIJĄ

Austrija, nesulaukdama kada kraštą okupuojančios valstybės susitars dėl taikos sutarties, paprašė jas sumažinti jai okupacijos išlaikymo išlaidas. Britai ir prancūzai sutiko ir savo karines misijas pakeitė civilinėmis įstaigomis sumažindami jas kiek tik galima. Amerikiečiai savo išlaidas seniai patys apmoka. Rusai į Austrijos prašymą iš viso neatsakė.

BELGIJOJ BAIGIAMA KONSTITUCINE KRIZE

Belgijos parlamentas, šį trečiadienį, pradėjo svarstyti įstatymą, kuris įteisintų karaliaus Leopoldo sosto atsisakymą ir sosto perdavimą sūnui. Jei debatai ilgai neužtruks, įstatymas bus dar šią savaitę priimtas. Tuo būdu bus baigta ir ilgai belgus kamavusi konstitucinė krizė, kilusi dėl karaliaus grįžimo ir jam sugrįžus.

ATEITIES GINKLAS

Amerikoje, Naujosios Meksikos poligone, išmėgintas naujos konstrukcijos vairuojamas raketinis sviedinys. Paleistas jis pakilo 75 kilom. aukščio. Lėkimo greitis buvo didesnis, kaip garso (kuris sklinda 333 m. per sekundę greičiu). Apie šį sviedinį rašydama Amerikos spauda pažymi, kad tai būsiąs svarbus ateities ginklas.

Londone įvyko tarptautinis akių gydytojų kongresas. Dalyvavo 120 atstovų iš 65 valstybių.

SAVAITĖS IVYKIAI

KORĖJOS KARAS

Pereitoji savaitė Korėjos fronte praėjo be žymesnių fronto pasistūmėjimų. Dėl to JTO kariuomenės prietiltis priešais Fuzano uostą pasiliko nesumažėjęs. Tačiau kovos visuose fronto ruožuose buvo stiprios. Komunistų kariuomenė, didesniais ir mažesniais telkiniais, stipriai tankų remiama, visą laiką puolė amerikiečių ir pietų korėjiečių ginamą fronto. Buvo tokių stiprių puolimų, kad siaurame fronte bare puolimui komunistai naudojo 40 ir daugiau tankų. Labai stiprų puolimą komunistai surengė link Tegu miesto, laikinos Korėjos sostinės. Šioje vietoje jiems pavyko pereiti upę ir sudaryti stiprų prietiltį. Prieš šį prietiltį JTO kariuomenė pradėjo priešpuolius ir, atrodo, netruks prasiveržėlius atgal atstumti, nes amerikiečiai sutelkė daug artilerijos ir stipresnes kariuomenės pajėgas.

JTO aviacija ir laivynas aktingai dalyvavo kovose. Aviacija nuolat bombarduoja komunistų judėjimus, kelius, kariuomenės telkinius, municijos dirbtuves ir kitus strateginius tikslus.

Karo laivyno artilerija bombarduoja į frontus vykstančius kariuomenės dalinius. Jie iš šiaurės slenka į pietus rytiniu ir vakariniu pusiasalio pakraščiu. Komunistų siunčiami į frontą pastiprinimai yra gausūs. Iš kokios kariuomenės jie yra ir iš kur atvyko, dar nepaaiškėjo. Prileidžiama, kad tai bus tie korėjiečių daliniai, kurie sudarė komunistinės Kinijos Kariuomenėje stambias formacijas.

Pirmą kartą nuo Korėjos karo pradžios pastebėta šiaurės korėjiečių naudojama taktika dengti dūmų užsklandomis nuo JTO aviacijos puolimo judančius dalinius bei puolamus miestus.

Daireno uoste, Geltonojoje jūroje, pastebėta nemaža sovietų povandeninių laivų, o aerodromuose naujausio tipo, sprausminiais varikliais naikintuvų. Kai dėl lėktuvų, tai pastaruoju metu šiaurės korėjiečiai jų gavo nemažai. Iš kokių šaltinių jie eina, taip pat nepaaiškėjo. Prileidžiama, kad lėktuvų šiaurės korėjiečių pusėje gali dar padaugėti.

Pastaruoju metu yra pakeliui į Korėjos vandenis Amerikos karo laivyno eskadra. Ji plaukia iš Viduržemio jūros ir susideda iš 1 kreiserio, 4 kontrtorpedinių ir kitų laivų.

Atrodo, kad Korėjos frontas stabilizavosi.

JUGOSLAVIJA IR FORMOZA

Jugoslavija ir Formoza — du kraštai, kurie šiuo laiku daugiau dėmesio kreipia, žinoma po Korėjos, nes šiose vietose susikaupė daugiau grėsmes kariniam pavojui kilti.

Kominformo kraštų vedamas šaltasis karas prieš Jugoslaviją, ypač propagandos kampanija per radiją, perėjo į grubesnes ir brutalesnes formas. Budapešto radijas jau atvirai kursto Jugoslavijos darbininkus sabotažo veiksmams, siūlo jiems naikinti garvežius, vagonus, laivus, sunkvežinius ir visaip sabotuoti gamybą. Pasienio incidentai ne tik nesumažėjo, bet nukrypo į jugoslavų, gyvenančių Vengrijoje, Rumunijoje ir Bulgarijoje persekiojimą ir iš gyvenamųjų vietų ištrėmimą. Šitie įvykiai dar labiau sutelkė ties Jugoslavija tamsius neramumų debesis.

Formoza labiau susidomėti verčia visa eilė įvykių. Iš vienos pusės prez. Truman'o nepaprasto patarėjo Harriman'o atsilankymas Japonijoje pas gen. MacArthur'ą ir Molotovo pas Mao Tsetung'ą Pekine — iš kitos yra siejami su Formoza ir bendrai Tolimųjų Rytų įvykiais.

Spėjama, kad p. Harriman'as su gen. MacArthur'u aptarė toiim. Rytų politinius klausimus, painformavo jį apie Britų pažiūrą dėl Formozos gynimo, taip jau bus apsvarstęs su juo ir taikos su Japonija sutarties sudarymo galimybes.

Grįždamas iš Japonijos į Vašingtoną, p. Harriman'as buvo užsukęs į Korėją, kur susipažino su fronto būkle. Grįžęs tuoj turėjo pasimatymą su prezidentu Truman'u.

Molotov'o atsilankymas pas Mao Tsetung'ą, žinovų nuomone, turįs tikslą įvelti komunistinę Kiniją į karą su Amerika ar tai pasinaudojant atvira kinų intervencija į Korėją ar Formozos puolimu.

SUSIRINKO EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA

Pereitos savaitės gale Strasburge buvo susirinkęs Europos Sąjungos valstybių užsienio reikalų ministerių komitetas, kuris parengė šios sąjungos valstybių patariamajai tarybai atitinkamus siūlymus. Kaip aiškėja, jis atkreipė tarybos dėmesį dėl solidarumo JTO saugumo Tarybos žygiams Korejos respublikos gynimo reikalu ir įgaliojo min. Schuman'ą painformuoti Europos Sąjungos Tarybą apie jo planą siekiantį sujungti Europos sunkiąją pramonę. Baigus užsienio ministerių komitetui darbus, D. Britanijos užs. reik. min. E. Bevin'as iš Strasburgo išvyko, palikdamas savo pavaduotoją p. Davis'ą atstovauti jį Tarybos posėdžiuose. P. Bevin'o nedalyvavimas tarybos posėdžiuose dalies spaudos aiškinamas kaip šaltoka darbietiškosios Britų valdžios laikysena Europos sąjungos atžvilgiu.

Europos Sąjungos Patariamoji Taryba susirinko šį pirmadienį. Atvyko 15 kraštų 125 atstovai. Šiemet sąjunga yra padidėjusi, nes į ją įėjo Islandija, Vokietija ir Saro kraštas. Taryba susirinko nuosavuose rūmuose, kurie ką tik prieš susirinkimą buvo užbaigti.

Pirmame posėdy Taryba išrinko pirmininką belgų socialistų vadą Spak'ą, kuris pirmininku buvo ir iki šiol. Pernai jis buvo išrinktas pirmininku vienbalsiai, o dabar — tik balsų dauguma. Olandija pasisakė prieš jo kandidatūrą dėl jo laikysenos per paskutiniuosius įvykius belgams sprendžiant karaliaus klausimą, kad tuomet p. Spak'as naudojęs teisei priešingas priemones ir dėl to negalįs būti Europos sąj. pirm. Tik p. Churchill'iui pasakius savo svarią nuomonę, kad tai, ką p. Spaak'as naudojo Belgijoje yra išimtinai Belgų vidaus reikalas ir dėl to tai nemažina p. Spak'o kvalifikacijų būti pirmininku, jis buro išrinktas.

Sekančiuose Tarybos posėdžiuose svarstyta Vakarų Europos gynybos klausimai. Buvęs Prancūzijos min. pirm. Bidault'as pabrėžė reikalą Vakarų Europos vyriausybėms būti pajėgioms sukurti veiksmingą bendros gynybos organizaciją, kurioje ir Amerika turėtų aktyviai dalyvauti.

Europos Tarybos posėdžiai truks ilgesnį laiką. Laukiama, kad per juos bus pasisakyta visais aktualiais klausimais. (*Tęsinys 6 puslapy*)

Anglija — visokių lenktynių kraštas. Lenktynėms pradėta naudoti ir baltosios pelės. Įleistos į permatomus, besisukančius būgnus, jos lipa ant sienelės ir pradeda bėgti, besukdamos bugną. Tuo būdu lenktyniauja. Kaip žinoma, kiekvienų lenktynių tikslas — lažybos.

EUROPA NESAUGI

Rusija turi milžinišką sausumos kariuomenės persvarą Vakaruose, tuo tarpu Vakarų valstybės turi aviacijos persvarą prieš Rusiją. — pareiškė Amerikos sen. Tydings'as. Jo nuomone, Rusija Vak. Europoje į kovą galėtų paleisti pilnai ginkluotų šimtą divizijų, turinčių ne mažą kareivių dar iš antrojo Pasaulinio karo. Be to, Rusija turi dar kitą šimtinę divizijų, ne taip gerai ginkluotų, bet esančių pilnos karinės parengties būklėj. Amerikos, Kanados, D. Britanijos, Australijos ir kai kurių vakarų valstybių aviacija sudarytų persvarą prieš Rusijos aviaciją. Tačiau vak. Europos valstybės, senatoriaus nuomone, turėtų pagreitinti savo apsiginklavimą.

Kadangi vak. Europos apsiginklavimas palengva gali eiti, dėl to jų saugumui padidinti Amerikoje iškilo sumanymas padidinti Amerikos kariuomenę vak. Europoje. Pirmoj eilėj turėtų būti padidintos vak. Vokietijoje esančios Amerikos kariuomenės įgulos. Dėl Amerikos kariuomenės pasiuntimo laiko ir būdų esama įvairių nuomonių. Pagal vienas, Amerikos kariuomenė turėtų būti į Europą pasiųsta baigus mokymą, pagal kitas, — ji turėtų būti Amerikoje ir tik tada siunčiama, kai iškiltų reikalas.

VAKARU VALSTYBES DIDINA APSAUGA

Korėjoje sukeltas karas išryškino ir tą pavojų, koks gali grėsti laisviesiems kraštams dėl silpnos jų gynybos. Amerika pirmoji griebėsi savo kariuomenę didinti ir gynybos priemones stiprinti. Natūralu, kad ji nori matyti panašias pastangas darant ir kitus kraštus, ypač tuos, kuriuos ji pinigiškai remia bei jų laisvę pažadėjo ginti. Atlanto paktą pasirašiusios valstybės padarė iš susidariusios būklės atatinkamas išvadas ir savo ginklavimosi bei krašto apsaugos stiprinimo priemones nutarė didinti ir pagreitinti. D. Britanija šiam tikslui laike ateinančių trijų metų numato išleisti 3.400 milijonų svarų, Norvegija — 12 su puse milij. svarų, Danija — 400 milijonų kronų. Ir kiti kraštai svarsto ginklavimo padidinimo ir apsaugos sustiprinimo planus. Kaip aiškėja, Prancūzija krašto gynimo reikalams numato paskirti apie 10 nuoš. savo metinių pajamų, arba tiek, kiek tiems reikalams skiria Amerika bei D. Britanija.

Susidariusi būklė, ryšium su Korėjoje kilusiu karu ir reikalu vakarų valstybėms pagreitinti ginklavimąsi iškelia visą eilę ūkinių ir saugumo problemų. Joms apsvarstyti numatoma dvylikos Atlanto pakto valstybių užsienio reikalų ministerių konferencija šio mėn. 15 ir 16 d.

KELMĄ, BET NE A-BOMBĄ TURI

Jau metai, kai paskelbta žinia, kad Sovietai išsprogdino atominę bombą. Po to panašių atsitikimų nepatirta. Dėl to vis daugiau pasigirsta nuomonių, kad sovietai turi kelmą, bet ne atominę bombą, o kalbos apie tai, būk rusai jas dirba ir krauna į sandėlius esą ne kas kita, kaip sovietų propagandos baubas. Tik ta aplinkybė, kad sovietai dar neturi atominės bombos, o Amerika jų daug turi, jiems kelia baimę ir sulaiko labiau išplėsti šiuo laiku karą.

Rene Pleven'as, naujasis Prancūzų vyriausybės min. pirmininkas.

Princas Baudouin'as, naujasis Belgijos karalius.

KAIP PASIRENGTI

Neseniai p. Kuzminskas šiame laikraštyje labai vaizdžiai nupiešė esamą tarptautinę būklę ir įrodė, jog pasaulis žengia tokia kryptimi, kad karas yra neišvengiamas. P. Kuzminskas paragino: „Būkime parengty. Būkime vieningi, solidarūs lietuviška dvasia ir kūnu, remkime kiekvieną lietuvišką reikalą, darbą kur tik jaučiame, kad jis gali būti naudingas Lietuvos ir mūsų pačių išvadavimui".

JTO gen. sekretorius Trygve Lie, kuris visuomet būdavo nuomonės, kad ilgalaikė taika yra galima, prieš išvykdamas į Maskvą pareiškė, kad šiais metais pasaulis atsidūrė kritiškoje būklėje, kokios nebuvo nuo 1945 metų.

Didžiųjų valstybių ginklavimosi varžybos neabejotinai veda prie trečiojo pasaulinio karo.

Ar mes esame pasirengę karo galimybėms?

Šveicarijos vyriausybė paragino savo gyventojus, atsargumo dėliai, sudaryti maisto atsargas, kad karui iškilus ir sustojus maisto importui, tai nesudarytų netikėtumo tautai. Kalbėjęs per radiją vyriausybės atstovas pažymėjo, kad tas paraginimas daromas ryšium su nerami laiku, kurį gyvename.

Nedaugeliui mūsų galima būtų pasiūlyti panašų receptą. Mes neturime nei namų, nei sandėlių, kur galėtume maisto atsargas laikyti. Bet pasirengti visokioms galimybėms reikia. Tad kaip pasirengti?

Mūsų visų troškimas yra pamatyti išlaisvintą mūsų tėvynę, sutikti brolius, išgyvenusius sunkų vergijos laikotarpį. Visi mes tikime, kad trečiasis pasaulinis karas atneš pasauliui teisingumą, o pavergtoms tautoms laisvę. Bet tuo pat laiku neturime užmiršti, kad laisvė laimima tik per aukas ir pasišventimą. Niekas už mus neis mūsų tėvynės laisvinti, ir niekas svetimas laisvėms mums neatneš. Mes patys privalome dabar dalyvauti „šaltame kare" ir ruoštis tai valandai, kada bus laikas stoti atviron kovon tėvynei išlaisvinti.

Daug yra pasiruošimo būdų. Gal ne kiekvienas pagal savo sugebėjimus galėtų dabar rasti darbą, kuris būtų naudingas tėvynės vadavimui bei atstatymui. Bet kiekvienas galėtų prisidėti prie šio darbo materialiai.

Tėvynės vadavimas pareikalaus daug lėšų. Lėšos jau dabar reikalingos mūsų veiksniams, kurie tam darbui vadovauja. Tom lėšom rinkti yra Tautos Fondas. Dažnai matome spaudoje žinių, kad tiek ir tiek yra suaukota tam Fondui. Bet tos aukos yra atsitiktinos ir iš jų pajamos nepastovios. O blogiausia tai, kad surenkamos lėšos toli gražu nėra pakankamos.

Kiekvienam planingam darbui reikalinga iš anksto žinoti, kiek tam darbui bus skirta lėšų. Kaip žinome, valstybės tam reikalui sudaro biudžetus. Tokio biudžetas reikalingas ir mūsų kovojančiai tautai.

Teko skaityti spaudoje, kad Amerikoje vienos apylinkės lietuviai nutarė apsidėti nuolatiniu mokesčiu Tautos Fondo reikalui. Lenkijos emigrantai D. Britanijoje įsivedė Tautos Fondo pažymėjimą, kuris duodamas kiekvienam susipratusiam lenkui, mokančiam mokestį lenkų Tautos Fondui. Pavyzdžiai yra labai gražus. Ar nepasekti jų mums?

Artinasi D. Britanijos Lietuvių S-gos metinis suvažiavimas. Prieš suvažiavimą visi skyriai turės susirinkimus, svarstys svarbiausius klausimus. Ta proga reiktų būtinai apsvarstyti nedidelio, bet nuolatinio mokesčio Tautos Fondui reikalą. Tokį mokestį turėtų mokėti visi lietuviai, kuriem rūpi mūsų tėvynės laisvė, nepriklausomai vis tiek, ar jie priklauso kurioms organizacijoms, ar ne. Išimtį, gal, tektų padaryti tik tiems, kurie neturi pajamų.

Negalime paneigti kartinių aukų naudingumo Tautos Fondui. Aukos ir toliau galėtų būti renkamos, bet tai turėtų būti daroma tik ypatingais atvejais, kada prieš mus atsistotų didesni, iš anksto nenumatyti uždaviniai. **J.Vilčinskas**

VOKIETIJOJ LIETUVIAI SUVARGE IR NUSIMINE

BALFo pirm. prof. Končius liepos 29 d. buvo atsilankęs Detmolde. Nors profesorius ilgą laiką yra kelionėje, jos išvargintas ir turi daug skubių reikalų, bet surado progą su jūsų korespondentu Vokietijoje pasikalbėti ir painformuoti apie savo kelionę ir jos tikslą.

Lietuvių tremtinių būklę Vokietijoje profesorius taip apibudina: daugiausia seneliai ir invalidai, išvargę, nusiminę, moraliai prislėgti. Jau nebe tie tremtiniai, kuriuos jis matė prieš keletą matų laike pirmosios savo kelionės.

Stovyklų pertvarkymai ir dažni tremtinių kilnojimai iš vietos į vietą ne tik juos vargina, bet ir trukdo bet kurią kultūrinę bei visuomeninę veiklą. Visų tremtinių troškimas — kaip galima greičiau išvykti iš Vokietijos.

Kokie profesoriaus kelionės tikslai ir kokiomis tremtinių gyvenimo sritimis jis daugiau domisi, kan. Končius atsakė, kad visas tremtinių gyvenimas jį domina ir juo jis yra labai susirūpinęs. Ligonių ir į vargą patekusiųjų pagalba, jų teisių gynimas, taip pat užkliuvusių emigracijos bylų išjudinimas yra BALFo svarbieji rūpesčiai.

Kaip vieną ypatingų rūpesčių, prof. Končius pažymėjo klaipėdiečių lietuvių teisinės ir medžiaginės globos pripažinimą IRO įstaigose. Šiuo reikalu jis kalbėjo su IRO aukštaisiais pareigūnais, ypač su p. D. T. Jamison'u. Pažymėtina, kad šis ponas UNRos laikais buvo Oldenburgo stovyklos šeimininkas ir tuomet klaipėdiečius lietuvius, kaip Vokietijos piliečius, be atodairos iš stovyklos mėtė ir jiems politinės globos teises atiminėjo. Dabar jis pripažįsta, kad tuomet veikė neteisingai, bet teisinasi, kad taip daręs pagal UNRos centro išleistas taisykles, kurios buvusios, taip pat, neteisingos. Tuomet jis nebuvęs UNRos vadovybės prišakyje ir dėl to negalėjęs instrukcijų keisti. Šią UNRos klaidą IRO atitaisiusi ir klaipėdiečiai lietuviai galėję iki 1949 m. spalių 1 d. registruotis IRO globai. Prof. Končiui teko įrodinėti, kad šituo pakeitimu klaipėdiečiai lietuviai negalėjo pasinaudoti, nes apie tai nuskriaustiesiems nebuvo pranešta, nei jiems prieinaimoje spaudoje paskelbta. Po to jis nusileido, pareikšdamas, kad ir dabar klaipėdiečiai lietuviai gali IRO globai registruotis. Šį pažadą prof. Končius paprašė raštu patvirtinti.

Minėtą dieną Detmolde prof. Končius turėjo pasitarimą su Mažosios Lietuvos Sąjungos atstovais. Sąjungai atstovavo jos pirm., buvęs Klaipėdos Krašto Direktorijos narys, p. Simonaitis, dr. Vydūnas, ir p. Zubauskas. Pasitarimą atidarė inž. Zundė, Anglų zonos BALFo direktorius.

Iš p. Simonaičio pranešimo paaiškėjo, kad ši sąjunga veikia nuo 1918 metų ir dabar savo veikimą yra perkėlusi į Vakarus. Jai priklauso per 3000 Klaipėdos krašto ir Mažosios Lietuvos lietuvių — tremtinių. Sąjungos rūpestis įtraukti IRO globon ir Mažosios Lietuvos lietuvius, vargiai ar išsipildys, nes anot prof. Končiaus, IRO centras į tai žiūri nepalankiai. Tačiau ir šiems lietuviams BALFas kiek tik galės, neatsakys padėti.

Tremtiniams perėjus vokiečių administracijos žinion, jie neperduodami visiškon vokiečių globon. Prie centrinių sąjungininkų įstaigų bus įsteigta civilinis postas, kuris žiūrės, kad vokiečiai nenukryptų nuo išleistų potvarkių ir kad tremtiniai nebūtų skriaudžiami.

Prof. Končius iš Detmoldo išvyko į Frankfurtą, tolimesniais savo darbų tikslais. **Ja-s**

BRADFORDE BUS DIDELIS ŠOKIŲ VAKARAS

rugpiūčio 19 d. 18 val. St. Marys Parish Church Hall, East Parade. Maloniai kviečiame visus atsilankyti.

DBLS Bradfordo Skyriaus Valdyba.

Pietų Amerikos Lietuvių
gyvenimą pažinsite skaitydami
„ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSĄ"
Eina trečias dešimtmetis:
Casilla de Correo 303,
Buenos Aires, Argentina.
Metams 3 doleriai.

MINTYS APIE LAISVĄJĄ LIETUVĄ

PRAEITIS

1. VERTYBIŲ PERVERTINIMAS

(Tęsinys)

Kiekvienas veiksnys yra svarus jei jis savo vietoje. Visuomenei perauklėti ar vartotojus vitaminais aprūpinti teorijos taip pat turi savo vietą. Tačiau tik visuotinis žmogaus perauklėjimas, jo dvasinis ugdymas, dvasinių galių išplėtojimas ir pilnutinio žmogaus išugdymas tampa nauju idealu. Juo domisi filosofas, valstybininkas ar ūkio tvarkytojas. To pilnutinio žmogaus išugdymą kiekviena pasaulėžiūra ar pasaulėžiūrinė partija savaip apibūdina. Jei nūnai liberalistinė nuotaika vyrautų pasaulyje ir vyktų rungtyniavimas tarp mažų visuomeninių sambūrių, galėtume tarti tevyksta toji bespalvė kova. Miesčioniškasis filosofavimas tesisuka apie nulį, o begalybė telieka „didžiąja nesąmone". Tačiau dabartinis pasaulis yra įspraustas į griežtus rėmus, kuriuose užverda titaniška kova tarp nusigyvenusio žmogaus ir žvėries. Kova nebaigta. Ji liečia daugelį tautų, o ypač lietuvius.

Kiekvienoje kovoje pašalinama visa, kas nebūtina. Kovojąs žmogus praranda nebūtinus kai kuriuos įgeidžius ir organizmą sunkinančius riebalus. Kovojanti tauta atsikrato daug nelemtybių, kurios taikos metu lyg voratinkliai ją supa. Tvirta asmenybė ar kovinga tauta užgrūdina organizmą, valią ir kūrybinę dvasią, kai menkaverčiai, iš įpročio, nori misti likučiais. Neretai pastarosios tampa daugelio tikslu. Nemaža tremtinių nūnai galvoja ne tiek apie mažą bendruomenę — šeimą, tautos egzistencijos pagrindus, didžiuosius tikslus, išplaukiančius iš praeities ir siejamus su ateitimi, tą „nelaimingą šiandieną", bet ir rytoj atkurti visa, kas palikta Lietuvoje.

Lietuva, okupacijų metu, pergyvena nepaprastus smūgius. Priespaudą pakeičia teroras. Teroru siekiama palaužti lietuvių tautos atsparumą ir ištikimybę savoms tradicijoms.

Tuo pat metu įgyvendinama visuotinė bolševikinė „santvarka". Šeimos suardomos, tautiniai saitai sužalojami, ūkis sugriaunamas, socialiniai santykiai pažeidžiami, tauta suskaldoma. Visur nyku, tamsu ir liūdna, lyg prieš pasaulio galą. Kerčia lietuvių tauta.

Jei buvusias materialines sąlygas ir atkurtume, neatstatytume buvusios dvasinės pusiausvyros. Jos neatkūrus, bergždžia būtų sustatyti senas dekoracijas, kai vaidyla miręs. Šis palyginimas vaizduoja tik formą, bet ne turinį.

Dabartinė lietuvių tautos karta turi pakelti milžinišką naštą. Neužtenka stebėti kai griaunama, kas šimtmečiais kurta. Daugiau reikia pajusti atsakomybę prieš buvusias ir būsimas kartas. Praeitis yra uola, kurion remiasi mūsų kojos. Bet mūsų akys turi moti ateitin. Jos turi neatitrūkti nuo didžiųjų tikslų, kurie palaipsniui įgyvendinami dabarties ir ateities rėmuose. Tie tikslai turi būti nusagstomi gairėmis. Jos terodo linkmę. Dabar kalbėti apie darbo eigą yra per anksti. Tokie planai, toli nuo tautos, atšliję tikrovės. Bet mūsų, esančių svetur, pareiga jau šiandieną pervertinti vertybes ir atsijoti grūdus nuo pelų. Tuo metu mes neprivalome nuslysti nuo tikrovės ir turime sugebėti akimis moti gentkarčių amžiui. Tautos praeitis tejprasminama, kai ji susiejama su dabartimi ir siekiamais idealais. Nebūdingi istoriniai įvykiai tuomet atšlys nuo tautos, kaip laikinas slogutis.

2. ISTORINĖ PERSPEKTYVA.

Dažnai mūsuose nuaidi romantizmas apie Didžiąją Lietuvos kunigaikštiją, kuri atliko anuomet milžiniškus uždavinius. Tuometinė administracinė, karinė organizacija, Lietuvos statutas, Valakų reforma, Žemininkų surašymas yra tais didžiaisiais stulpais, kuriais ramstoma anuometinė lietuviškoji imperija. Jos šešėlyje užtinkame milžiniško masto tragizmą. Apie jį nutylima.

Didžioji Lietuvos kunigaikštija, išnykusi lyg sapno pilis, pamažu trupinama amžių glūdumoje. Kaimynai jos žemes užgrobia, atskiras gimines išnaikina, įugdo tarp svetimųjų. Protarpiais sutampa didingumas ir tragingumas. Pastarojo niūriomis spalvomis pieštos lietuvių tautos istorijos, deja, mūsų istorikai dar neatkūrė. Nors ne visai tiksliais duomenimis, XIII a. buvusi gana gausi tauta tampa atlauža, tarp didžiųjų tautų įsprausta. Jos naikinimas toliau varomas. Išsisklaidę greit nutausta. Čia ir ten užtinkame neganėtiną tautos sąmoningumą, trūkumą tautinės sintetinės mąstysenos. Dažnai mažos ambicijos nustelbia tautinius reikalus.

Tačiau pirmojo pasaulinio karo metu lietuviai šviesuoliai ir dauguma tautos jau buvo aiškiai apsisprendę. Jie pasirenka tautos laisvės kelią. Pasaulinių įvykių perspektyvoje lietuvių tauta įrodė visišką sąmoningumą vesti Dovido kovą prieš Galijotus. Pačioje pradžioje būta tam tikro padrikumo, bet jo neišvengia net tautos, kurios nenutraukia istorinio sąraišumo.

Lietuviškoji šviesuomenė brendo svetimoje žemėje. Ten pasisavino svetimųjų kai kurias nelemtas savybes. Kai „Aušra" nušvinta, o „Varpas" žadino užsnūdusią lietuvių tautą, besikuriančiuose politiniuose sambūriuose įsibrauna daug iracionalių veiksnių. Politinės partijos ne visuomet suvokė pagrindinius tautos uždavinius, tačiau plačiu mastu skelbė ortodoksiškas pažiūras. Politinis ortodoksiškumas, neužtektinas pakantumas neretais atvejais apvylė lietuvių tautą, kuri kovojo už savo buitį, laisvę ir nepriklausomybę visai neklausdama, ar gaus realų atpildą. Neretai žadėta dangaus raktai net žadėtojams jų neturint. Internacionalų atgyventos idėjos atsliuogia į lietuvišką žemę. Jos sukelia audrą stiklinėje, nustelbdamos daugelį klausimų, kurie reikia paskubomis spręsti. Tarptautinės politikos audroms grūmojant, nekreipta dėmesio įsijausti kasdienybėje. Gyventa sapnu.

Lietuvos atkūrimo metu valstybinė tauta buvo suskilusi. Mažumos nepritaria lietuvių pasirinktam keliui. Lenkai mielai norėjo matyti lietuvius įjungtus Lenkijoje. Tuo tikslu buvo organizuotos ne vien Želigovskio, bet Petliūros ir Bulach-Bulachovičiaus avantiūros.

Bolševikinė ar bet kuri Rusija siekia senų imperialistinių tikslų. Ji panaudoja savo agentus žinomam tikslui siekti. Žydai vadovavosi sena koncepcija — geriau gyventi didelėje valstybėje, negu mažoje. Ir jų akys, kaip bebūtų keista, krypo į sovietus.

Vokiečių požiūris buvo labai aiškus. Vokiškoji „kultūra" turi suviršinti Pabaltijo kraštus. Jie, pralaimėję pirmąjį pasaulinį karą, svajojo apie Pabaltijį. **Gediminas Galva**

(Bus daugiau)

PRIEŠ 17 10 METU

V. ŽALVIS

L. SEIMO RINKIMINĖ KOMEDIJA PRASIDEDA...

Praėjus vienam mėnesiui nuo Sovietų S-gos ultimatumo įteikimo, liepos 14 d. įvyksta Lietuvos liaudies „valios demonstracija" — balsavimas į L. Seimą.

Liepos 14 d. rytas išaušta baimingoje tyloje. Prieš porą dienų paskleistos šnekos apie rinkikų kontrolę, balsavimo atžymėjimus pasuose ir vardiniuose sąrašuose, apie sankcijas nebalsavusiems (ligi atleidimo iš tarnybų ir turto atėmimo), gyventojuose kelia susirūpinimą ir baimę. Iš nakties visame krašte išmėtyti lapeliai. atsišaukimai, plakatėliai ir įspėjimai, draudžią lietuviams dalyvauti rinkimuose, paralyžuoja žingsnį, liepią pačiam kraštui ieškoti atsakymo į aibes iškilusių klausimų.

Kauno rinkiminės būstinės atidaromos 6 val. ryte, bet jose tylu ir tuščia. Niekas nesiskubina, niekas nenori būti „atžymėtu" pirmuoju, kurių laukia spaudos ir radijo korespondentai, fotografai, kino filmo operatorai.

Radijas programą pradeda rinkiminiais šūkiais, bolševikiniais eilėraščiais, rytinės spaudos balsais, sovietine muzika. Viskas eina L. Seimo rinkimų garbei ir garsui. Lietuvos Komunistų P-ja ir Lietuvos Darbo S-ga Radiofoną užverčia šimtais šūkių gyventojų valiai palaužti dirbtinio entuziazmo sudarymui, „vieningos" krašto minties kūrimui. Už vykusiai nukaltą rinkiminį šūkį, Darbo S-ga išmoka nuo 5-25 litų. Iš Maskvos atsiųstas radijo korespondentas drg. Efroimsonas, šūkių „kūryboje" nusinešė visus „laurus". Jo, 100 litų įvertintas vėmalas suskambėjo šlykščiausio smurto gaida — „Kremlius stebi Lietuvos liaudį ir žino jos priešus".

6.30 val. žydeliai korespondentai Radiofonan atvaro keletą „nubalsavusių" lietuvių darbininkų, kurie savo džiaugsmą ir laimę privalo papasakoti krašto gyventojams. Rankosna įbrukama iš vakaro parašyti kalbų tekstai, bet iš keturių tautiečių — vienas tik moka skaityti lietuviškai, kiti nė raidžių nepažįsta. Pamokinę mintinai suriesti keletą sakinių, žydeliai pristumia piliečius prie mikrofono. Vienam jų pasiseka „išreikšti" džiaugsmą, kiti, kaip įgąsdinti arkliai, nė iš vietos...

Apie 8 val. orkestro lydimi, Kauno gatvėmis pražygiuoja keletas būrelių, vykstančių kolektyviai atiduoti balsus. Eina žmoneliai koją paskui kojos vilkdami, gi iš šonų — naujieji darbdaviai: įmonių komitetai, kontrolieriai, apsauga, profesinės s-gos... Tokių pražygiuoja šimtas, o radijas praneša: — „...3000 nuvyko kolektyviai balsuoti". Visur apgaulė, klasta, smurtas.

Laisvės Alėja marširuojant žydų „Ozės" sveikatos namų personalui, kažkoks linksmai nusiteikęs pilietis garsiai užtraukia:

„Žydas kepė baronkas ir barzdon šluostė rankas,
Oi, vei, šabas gut, bet žydeliams bus kaput..."

Nebegavo „dainininkas" užbaigti posmo, kai tuoj prišoko trejetas komjaunuolių, užlaužė piliečiui rankas ir nuovadon nudangino. Prieš policijos langus pastatytas garsintuvas rėkia: Darbo S-gos kandidatai grąžins prarastą džiaugsmą, laimę ir linksmumą. Balsuokit už juos!"

9 val. radijas paskelbia „sensaciją": „Į Senamiesčio apylinkės rinkiminę būstinę, lydimas keletos kunigų, atvyko vyskupas Brizgys". Žinia kartojama keletą kartų ir palydima šūkiu: „Darbo S-gos kandidatai garantuoja laimingą gyvenimą".

9.30 val. Lietuvos Komunistų P-ja uždraudžia transliuoti lietuviškos muzikos plokšteles ir įsako patikrinti dainininkų — solistų dainų tekstus. Uždraudžiama dainuoti dainas, kuriose minimas „Dievas", „tėvynė" „skausmas", „Nemunas" ir „karas".

10 val. įvyksta radijo transliacija iš vienos Kauno rinkiminės būstinės, esančios Trakų gatvėje.

Dėl rinkiminės komisijos nario p. N. neapgalvoto atsakymo, Radiofonas transliaciją nutraukia, rinkiminių įspūdžių pasakos lieka neužbaigtos. O buvo taip: pranešėjo klausiamas, kodėl ant grindų mėtosi daug suplėšytų balsavimo kortelių, p. N. juokaudamas atsakė: „Kad niekas už žydą nebalsuoja. Už dr. Garmų ir J. Banaitį visi balsus meta urnon, bet už Vinickį net žydai nebalsuoja". To ir pakako, kad kiltų audra. Už nesekmingos transliacijos suorganizavimą, „tinkamų" žmonių neparūpinimą kalbėti per radiją, už pasikalbėjimo teksto neparuošimą, žydelis Šeinas išvejamas aiškintis su propagandos vadovu Kostu Korsaku, o man — tarnybinė pastaba.

Prieš 12 val. Radiofonan atvyksta „sunkiosios gaubicos": „prezidentas" J. Paleckis, L. Kariuomenės vadas F. Baltušis-Žemaitis, Propagandos reikalų vedėjas K. Korsakas, Rinkiminės apygardos pirmininkas V. Niunka, Liaudies Kariuomenės politinis vadovas Macijauskas.

Jų kalbos užėmė 35 minutes laiko. Tai buvo paskutinis lietuvių visuomenės šturmavimas — sunešti rinkimines korteles, patenkinti Maskvos norus — 100% laimėjimą.

Pagal rangą, pirmasis stojo prie mikrofono J. Paleckis.

„Lietuvos liaud. respublikos piliečiai ir piliečės! Šią istorinę, liepos 14 d., dar kartą noriu kreiptis į visus Lietuvos piliečius, jau atlikusius pilietinę pareigą, stovinčius prie urnų ir dar balsuosiančius. Šiandien visa Lietuva, visi darbo žmonės, visos tautybės nematytu vieningumu ir entuziazmu sprendžia mūsų krašto likimą, — tautos valios vykdymą atiduoda pirmam tikram L. Seimui. Visi šiandien balsuojame už tą Lie-

VAIKAS – NE MAŠINA, BET REIKALAUJA TVARKOS

Birželio 23 d. „Britanijos Lietuvis" idėjo p. J.B. straipsnį, pavadintą „Vaikas — ne mašina", kuriame jis sako, kad „mūsų organizmas taip sutvarkytas, kad jo gyvybiniai veiksmai teisingai atliekami nepriklausomai mūsų proto"... „Lygiai kaip stirna ar lapė miške nedaug svarsto, kiek ir koks pašaras jai geriausia tinka. Panašiai turėtų daryti žmogus". Todėl straipsnio autorius siūlo atsiduoti kūdikio impulsui ir jo neprievartauti o maitinti jį, kada jis rėkia, nes „versti jį su įniršimu laukti kol ateis valgio laikas, reiškia jau pirmomis jo gyvenimo dienomis mokyti jį gyvenimą neapkęsti".

Pastaruoju laiku panašių į p. J.B. samprotavimų teko skaitytį jau ne pirmą kartą. Tiesa, kada gimsta stirna ar lapė, ji instinktyviai suranda motinos spėnį ir ji čiulpia. Kiek paaugę žvėreliai apleidžia motiną, ir eina savais keliais, mokėdami patys parinkti sau tinkamą maistą. Su kūdikiu yra visai kitaip, jis taip pat instinktyviai čiulpia motinos spėnį, bet atsitinka, kad motinos pienas jam netinka ar motina visai negali jo maitinti, jis turi būti maitinamaš dirbtinu pienu ir kol prie jo pripras, nerimauja ir verkia.

Vaikas ligi 3-4 metų yra bejėgis, o ir vėliau dar ilgą laiką reikalingas globos. Jei norim, kad jis neužaugtų kaip žverelis ar tarzanas, turim kaip tik nuo pirmų jo gyvenimo dienų pradėti jį auklėti, laikytis tvarkos, todėl ir maitinti jį reikia ne tada, kai jis verkia, bet nustatytų laiku. Tai atsiliepia teigiamai ne tik kūdikio sveikatai, nes viduriai pripranta tvarkingai veikti, bet ir jo nervų sistemai, nes reguliariai maitinamas kūdikis, jeigu jis yra sveikas, yra ramus, miega ir pabunda, dažniausia, tada, kada jį reikia maitinti. Nėra nieko nuobodesnio kaip matyti motiną, kuri kiekvieną kartą, išgirdus vaiko verksmą, kiša jam spėni nuraminimui.

Labai dažnai kūdikis verkia ne todėl, kad jis yra alkanas, bet ir dėl kitų priežaščių, kurios neveikia nei lapę, nei stirną, pavyzdžiui jis nemėgsta gulėti šlapias, jo viduriukai gali būti netvarkoj ir pan. Tik gimęs kūdikis taip pat verksmu praneša apie savo atsiradimą pasaulyje, bet jam niekas tuoj valgyti neduoda. Galop, kūdikis gali paveldėti iš tėvu nervingumą ir dėl to dažnai verkti, bet būtų žalinga, jei motina jį maitintų kiekvieną kartą, kai jis pravirktų.

Motina, kuri iš karto nesilaiko nustatytų valandų maitinimui, dažnai išmuša kūdikį iš vagos, o jis savo nuolatiniu verksmu vargina save ir kitus.

Kūdikis iš prigimties mėgsta tvarką. Reguliariai maitinamas ir sveikas kūdikis kantriai laukia savo valandos, o paguldytas į vežimėlį ar lovytę, jis ramiai miega. Yra motinų, kurios, išgirdusios kūdikio verksmą, tuoj ima jį ant rankų. Taip elgiantis kūdikis greit prie to pripranta ir jau nebenori vienas gulėti vežimėly, verksmu versdamas motiną jį nešioti, o juk stirna ar lapė to nedaro.

Jeigu iš pat pradžios pradėsim kūdikiui pataikauti, tai konsekventingai elgdamiesi turėsim ir vėliau daryti viską, ko tik vaikas panorės. Viena motina nenorėjo vaiką laiku išimti iš vonios, nes vaikas riksmu reikalavo jį ten palikti. Joks žveriukas nepasiliks vandeny ilgiau, kaip jam reikia, o vaikas to instinkto neturi.

Iš tokių vaikų, kuriems nuo mažens tėvai pataikauja, labai dažnai užauga nenuoramos, išlėpinti, nemoką nei minutės palikti vieni ar susikoncentruoti. Tokie vaikai, iš mažens nepripratę prie drausmės, įkiri visiems. Užaugę jie vargiai mokės pasiduoti drausmei ar būti tvarkingi.

Bijoti, kad kūdikis, negavęs valgyti sulyg kiekvienu pareikalavimu, pradės neapkęsti gyvenimo, nėra mažiausios priežasties, nes neapykantos jausmas kūdikiui yra svetimas; jis ateina daug vėliau.

Lyginti kūdikio gyvenimą su žvėriuku netenka, nes žvėriukas retai suvalgo ką nors sau kenksmingo ar persivalgo, o vaikas ne tik nemoka atskirti kenksmingo dalyko, bet ir saiko neturi. Šituo atžvigiu reikia pasakyti, kad žvėrys aukščiau stovi už žmonės, kurie žinodami, kad jiems kenkia, pav., rūkymas, alkoholis ar persivalgymas, susilaikyti nuo to negali.

Šitame, trumpame straipsny, sunku išsemiamai išnagrinėti kūdikio auklėjimo klausimą. Visgi patarčiau jaunom motinom laikytis tvarkos ne tik kūdikio maitinime, bet ir visame kame, kas liečia kūdikį, nes jis ne mašina, kaip sako p. J.B., bet labai jautrus bei trapus organizmas, kuris reikalauja, kad su juo būtų elgiamasi labai tvarkingai ir tiksliai. Tik tuo būdu elgdamiesi galėsim išvengti neramumo ir vargo.

Vincenta Lozoraitienė

RETA PROGA

Londono Lietuvių Meno Sambūrio Vaidybos grupė „Vaidila" stato F. Schiller'io 8 veiksmų dramą.

KLASTA IR MEILĖ

Pirmas vaidinimas bus rugpiūčio 26 d., antras — rugsėjo 2 d. (šeštadieniais) Lietuvių klube, Victoria Park Rd., 345, Londone, E.9. Pageidaujant vaidinimas bus kartojama.

Į abu spektaklius vietos ribotos, todėl bilietai įgyjami iš anksto; prie įėjimo nebus parduodami.

Bilietus į abu spektaklius galima gauti: p. Liudžiaus krautuvėje, pas grupės vadovą p. Mašalaitį, 17a, Chambord St., Bethnal Green, London, E.2. (galima ir paštu) ir DBLS centre. Bilietai į premierą: 5; 4; 3 ir 2/6 šil., į antrą spektaklį — 4; 3 ir 2/6 šil.

Vaidinimas prasidės punktualiai, pavėlavę galės įeiti tik pertraukų metu.

Pradžia 6 val. vakare.

Osgodby Ligoninė, kurioj gydomi tik tuberkulioze sergą E.V.W. praplečiama iki 52 lovų. Pradedant rugsėjo 1 d. ir vėliau, bus reikalingas sekantis personalas: 1 skyriaus sesuo (Sister), 3 seserys (Stafl Nurses), 2 slaugės (ward orderly), 3 skyriaus darbininkės, 2-3 virt. darbininkės.

Galima priimti vieną, vidutinio amžiaus, vedusią porą, jeigu vyras dirbtų kaip slaugytojas

Smulkesnes žinias ir nurodymus kur kreiptis suteiks ligoninės vyresnioji sesuo (Matrona) — p-lė **M. M. Tulytė,** OSGODBY HOSPITAL, Linkolns.

AR MIRŠTA LIGOS

Ligos apskritai yra gajos. Tiesa, kultūros, civilizacijos ir medicinos progresas pažabojo daugelį baisių ligų (k.a. cholerą, marą, maliariją (drugį), dizenteriją raupus ir t.t.), bet visai išnaikinti jų dar nepavyksta. Kai kurios ligos (raupsai, džiova, sifilis) žymiai apsilpo „pavargo" ir nebejstengia tokiu „stachanovišku" greičiu žmogaus papiauti kaip tai darydavo prieš daugelį šimtmečių. Bet čia bus paminėta mažai kam girdėta liga, kuri, atrodo, mirė (gal tiksliau- pastipo!) „savanoriškai"...

Ta liga, pavadinta Sudor Anglicus (angliškas prakaitavimas), pasirodžiusi Anglijoj 1485 m. rugpiūčio 6 d. Liga prasidėdavo labai ūmai su karščiu, krūtinės, nugaros, galvos, ir galūnių skausmais, lydimais gausaus prakaitavimo. Sunkiais atvejais būdavo dar skausmai širdies srity ir smegenų sudirginimo reiškiniai. Paprastai liga tęsdavosi vieną parą. Taigi, ligoniai laike 24 val. arba mirdavo arba pesveikdavo. Anglijoj yra buvusios penkios „prakaitavimo" epidemijos: 1485, 1508, 1517, 1528 ir 1551 metais. 1517 metų epidemija buvo išplitusi po visą Angliją. Dauguma to meto Oxfordo Universiteto studentų bėgo iš miesto, bet 400 jų vis tiek mirė. Pasitaikydavo ir ligos atkritimų. Taip, tuometinis kardinolas Wolsey, maždaug laike savaitės sirgo 2 kartus.

1528 metų „prakaitavimas" buvo įvaręs nemažai baimės ir tuometiniam karaliui Henrikui VIII, nes viena jo mylimosios Onos Boleyn'ės damų buvo susirgusi šia liga. „Prakaitavimas" plito labai greit: birželio mėn. vidury buvo tik 200 susirgimų, o to pat mėnesio gale — jau buvo 40.000 sergančių ir 2000 mirusių. Kitais metais „prakaitavimas" persikėlė Europon, bet apie jo „viešėjimo" ten padarinius neturiu duomenų. Žinoma tik, kad Prancūzija, Ispanija ir Italija liko nepaliestos.

Paskutinioji epidemija prasidėjo 1551 m. pavasarį Shrewsbury ir plito Coventro, Oxfordo ir Londono link. Liga siautė apie pusmetį ir po to pastipo. To meto gydytojas John Caius (1510-1573 m.) yra vaizdžiai šia liga aprašęs ir pavadinęs ją Ephemera (tai graikiškaš žodis, reiškiąs vienos dienos laikotarpi.

Visai panaši liga buvo pasirodžiusi 1802 metais Vokietijoj, švabų kaime Roettingene ir po to jau niekas daugiau apie šį „anglišką prakaitavimą" nebegirdėjo.

Kas tai buvo per liga? Medicina nežino. Ji šiek tiek panėši į gripą, bet 1510 metais Anglijoj siautė ir tikroji gripo epidemija.

Ar ši liga mirė? Ar ji tik miega ir gali vieną gražią (ar negražią!) dieną pabusti (pav., kad ir nuo atominės bombos sprogimo!) — niekas negali pasakyti...

K. Valteris

MŪSŲ NUOŠIRDI PADĖKA

ŠIRDINGAI DĖKOJAME „BRITANIJOS LIETUVIUI" UŽ TARPININKAVIMĄ MŪMS SUKŪRTI LIETUVIŠKĄ ŠEIMĄ. „BRIT. LIET. SĄJUNGAI", YPAČ P.S. NENORTUI UŽ NUOŠIRDŲ PADĖJIMĄ TVARKANT DOKUMENTUS ARGENTINOS KONSULATE IR R.M. LINES.

LEONAS IR MARIJA GRIKŠAITĖ-KANČUSKAI.

Sekmadienio rimčiai

EFETA — ATSIVERK

Viešpats, palikęs Tiro sritis, eidamas Dekapolio krašto viduriu, atėjo prie Galiliejos jūros. Ten atvedė pas jį kurčią nebylį. Paėmęs jį šalin nuo minios, Viešpats idėjo savo pirštus į jo ausis, savo liežuviu prisilietė jo liežuvio ir jam tarė: Efeta, tai yra, atsiverk.

* * *

Mūsų gyvenime yra tiek daug momentų, kada mes žavimės gėriu ir grožiu. Žavimės, bet reikia pripažinti, kad visą eilę progų mes matome, girdime, gyvename gėrio ir grožio aplinkoje, o vis dėl to, liekame kurti, nebyliai. Ar tai bus vaisius ano žydams mesto prakeikimo, kad jie matydami NEMATYS, girdėdami NEGIRDĖS. O gal tai mūsų gili tinginystė ir lengvapėdiškumas?

* * *

Kodėl mūsų prigimtis linksta į blogį, kaip žilvyčių šakos į vakaro vandenis? Kodėl eilės mūsų gražiausių ir rimčiausių pasiryžimų ir pažadų lieka gerais norais? Kad ir labai gundomi mes — po kiek laiko — puolę keliamės, atsivalgę sugedimo duonos. Norime būti geri. Stengiamės. Kodėl taip greitai pavargstame?

* * *

O gal mes per lengvai pasiduodame įtakoms, modernioms pasakaitėms? Ar ir mes būsime tie, amžinieji, optimistai? O gal mirtini ligoniai, atidėlioją būtiną operaciją? O gal, kaip plinkąs žmogus, kuris kasdien perka naują šepetį ir naują vaistų bonką ir beviltiškai viliasi, kad vieną rytą ir jo plaukai atžels, kaip grybai po lietaus. Deja. Bet kodėl mes taip nelinkę mokytis iš praeities?

* * *

Sukaupkime silpstančias jėgas. Geri norai nepadės nei mums nei kitiems, jei mūsų gerų darbų aruodai bus tušti. Neužtenka pasilikt grūdų duonai: reikia ir sėklai.

* * *

Pasekime Evangelijos kurtųjį nebylį, kurį Viešpats vedasi šalin nuo minios. Štai Viešpats deda savo pirštus į jo ausis, štai liežuviu liečia jo liežuvio, Efeta, tai yra, atsiverk. Klaupkimės, Broliai ir Sesės, ir visu nuoširdumu prašykime Viešpatį prisiliesti ir mūsų kurčių ausų, nebylių liežuvių.

T. Bruno-Markaitis, S.J.

KĄ IR KAIP RAŠYTI Į LAIKRAŠTĮ

Svarbiausias klausimas, kuris iškyla tiems, kurie, tęsdami garbingas lietuvių knygnešių tradicijas, nori savo darbu patalkinti lietuviškajai spaudai. Idant bendradarbiavimas būtų našesnis ir talka spaudai didesnė, reikia žinoti ką ir kaip rašyti laikraščiams. Dr. J. Prunskio minėtu vardu knygelė pateikia vertingų nurodymų. Kas norėtų ją gauti, prašomas iki rugp. 26 d. užsisakyti ją „B. Lietuvio" redakcijoj. Kainuos apie pusantro šilingo.

Rugpiūčio 19 d. 6,30 val. vakare Bradforde, Green Lane School bus

ŠOKIAI

Latvių sporto klubas „Trimda"

tuvą, apie kurią svajojo, dėl kurios kovojo geriausieji liaudies sūnūs: už Lietuvos šviesų rytojų, už visiems prieinamą mokslą, sveikatos apsaugą, už tikrą sąžinės laisvę..."

„...Mes balsuojame už Lietuvą, iš kurios nereikės dešimtims ir šimtams tūkstančių padorių žmonių, dėl nepakenčiamų sąlygų emigruoti į tolimas J.A.V.-bes, Brazilijas, Argentinas, į tolimiausius pasaulio kraštus. Visi turės darbo ir duonos savame krašte".

„...Tik liaudies priešai, tik šios, naujos Lietuvos ateities priešai, tegali šiandien sėdėti namie ir nedalyvauti šiame Lietuvos liaudies žygyje. Jei kas dar nesuspėjo ligi galui suprasti, tegul kreipiasi į susipratusius draugus, tegul dar karte susipažįsta su Lietuvos Darbo S-gos rinkiminą platforma, kur trumpai ir aiškiai išdėstyta -ką liaudis pasieks per šiuos L. Seimo rinkimus".

Ypatingai šiltais žodžiais Paleckis kreipėsi į vilniečius, pažadėdamas krūvas laimių, džiaugsmo ir visokių gėrybių. Savo kalbą baigė šiais žodžiais:

„...Lietuva bus taikos, laisvės ir kūrybinio darbo sargyboje greta mums draugingų ir visą paramą teikiančių galingosios Sovietų S-gos tautų, su kuriomis einame ir eisime ranka rankon ir darbe ir džiaugsme ir kovoj. Visa, ką noriu trumpai pasakyti šiandien Lietuvai, yra sukaupta šiuose poeto žodžiuose, kuriuos norėčiau kiekvienam įkvėpti:

„Buski, kelk, tauta manoji,
Greit pabusk, naujai atgimk!
Imk rankosna naują jėgą,
Imk galvon sau naują dvasią
Ir krūtinėn naują širdį.
Teiks tau tuomet naują dieną —
Amžina tautos siela!"

Kostas Korsakas įdėmiai klausėsi J. Paleckio kalbos ir išgirdęs „prezidentą" deklamuojant, pasakė: „Čia tiek poezijos, kiek gaidžio kojoj mėsos..."

Tuoj po J. Paleckio „šnekos" turėjo kalbėti uniformuotieji, iš Rusijos importuotieji „lietuviai" — gen. Baltušis-Žemaitis ir Macijauskas, bet Radiofono direktoriaus J. Banaičio patvarkymu, kalbėtojų eilė sukeičiama, — leidžiama kalbėti K. Korsakui ir V. Niunkai. Gen. Žemaitis, Macijauskas ir aš, Banaičio kviečiami, sueiname mažojon radijo studijon, Direktorius J. Banaitis pareiškia: „Aukštieji svečiai ilgai nėra buvę Lietuvoje ir šiek tiek yra pamiršę lietuviškai. Būk malonus, parepetuok su jais, pakoreguok svečių skaitymą ir tartį".

Pirmuoju kviečiu skaityti gen. Žemaitį. Sunki pirmoji „pamoka": generolo skaitymas panašus girto vaikščiojimui kelmynuose, bet gabus klausoje. Trejetą kartų pakoregavus, sudėjus kalbos kirtį ir pakeitus neištariamus žodžius, gen. Žemaitis buvo parengtas „egzaminui".

Sekantis stojo L. Kariuomenės politinis vadovas Macijauskas. Šis visiškai nemokėjo lietuviškai. Skaitymas, žodžių tarimas prilygo pirmojo skyriaus mokinio „slebizavojimui". Kiekvieną ilgesnį žodį teko skaldyti skiemenimis, statyti kalbos kirtį, stabdyti prie skiriamųjų ženklų. Blogiausia, kad Macijauskas nesuprato minties, nepajėgė surišti sakinių ir ne visai gerai žinojo liet. raidyną.

Jų kalbos buvo skirtos L. Kariuomenės kariams „džiuginti", senosioms karių tradicijoms suniekinti, politinių vadovų institucijai iškelti.

Štai keletas sakinių iš gen. Žemaičio kalbos:

„...L. Kariuomenė ligi šiol buvo atskirta nuo liaudies masių ir politikos. Ji visai nedalyvavo politiniame gyvenime ir buvo aklo Smetonos režimo įrankis, nukreipto prieš liaudies interesus. Dabar nauja Lietuvos politinė santvarka davė kariuomenei galimumo, pirmą kartą Lietuvos istorijoje, aktingai dalyvauti savo tautos politiniame gyvenime. Pirmą kartą Lietuvos karys eina prie rinkiminių urnų! Tai reiškia, kad dabar senos smetoninės armijos nėra, kad dabar yra nauja armija, supratusi savo tautos interesus ir sprendžianti tolimesnį savo tautos likimą..."

Politinio vadovo Macijausko „šneka", jei ją galima pavadinti šneka, sukosi apie rinkimus, kariams suteiktas malones, amnestijas, ir politinius vadovus.

Skaitymas buvo daugiau negu baisus. Čia pat stovėjęs Paleckis, Korsakas, Niunka raudo, pečiais traukė. Mieste ir radijo bendradarbių tarpe „vadų" skaitymo „pamokos" buvo virtusios dienos pasikalbėjimų tema.

Visų penkių „vadeivų" kalbos buvo įrašytos į plokšteles ir tą pačią dieną turėjo būti kartojamos klausytojams, bet Komunistų Partijos komitetas leido kartoti J. Paleckio ir gen. Žemaičio kalbas. Macijausko kalbos įrašymas buvo griežtai uždrausta pertransliuoti. Norėta, kad pranešėjas kalbą perskaitytų, bet susijaudinęs kalbėtojas išsinešė kalbos tekstą...

Taip slenka pirmojo bolševikinio vaidinimo pirmosios valandos.

(Bus daugiau)

ATOSTOGAS PRALEISTI PATARTINA BLACKPOOLYJE

Maistas ir nakvynė dienai dvylika ir pusė šilingo. Būtina iš anksto užsisakyti.

Kreiptis adresu:

L. Živatkauskas, 62, Holmfield Road, Blackpool, N.S.

Ir jums yra galimas

IŠVAŽIAVIMAS Į KANADĄ

jeigu turite darbo ir buto garantijas. Jas parūpina teisininkai ir kalbininkai, studijavę Amerikos ir Europos universitetuose.

Jonas Juškaitis,
108, St. George Street,
Toronto 5, Ontario, Canada.

NAUJAS PLENTAS

PEARL S. BUCK

II

— Yra kalbų apie naują plentą, — atsiliepė jaunasis vyras, gręždamas rankšluostį, kuriuo šluostėsi veidą.

Lu Čenas pirmą kartą išgirdo apie naują plentą. Nieko nereiškia, jam ta žinia. Jo sūnus vis kur nors išeidavo, turėjo visokių žinių, naujų žinių po to, kai į miestą atėjo revoliucija. Kas buvo ta revoliucija, Lu Čenas negalėjo aiškiai suprasti. Buvo tokios dienos, kai jo biznis buvo menkas, didelės krautuvės buvo uždarytos, savininkai bijojo plėšikų, turtingesnės šeimos, ėmusios iš jo karštą vandenį, išsikraustė į Šanchajų. Jo biznis tuomet sumažėjo, teikė vandenį tiktai beturčių arbatiniams indams, o beturčiai, kaip pašėlę derėdavosi ir dėl vieno varinio cento. Žmonės sakė, kad tai revoliucija, o jis rūpinosi ir savo širdyje keikė revoliuciją. Ir staiga visur atsirado daugybė kareivių, vandenį jie pirko be jokios atodairos. Ir vėl jis krovė sidabrinius dolerius į ryžių maišą. Taigi, tai ir buvo jam revoliucija, kurią jis dabar geriausiai suprato. Stebėjosi ja ir nebekeikė. Atsidarė ir didžiosios krautuvės, grįžo turtingesnės miestiečių šeimos, kareiviai išėjo iš miesto, viskas vėl buvo kaip anksčiau buvę, tik kainos pakilo ir jis pakėlė kainą, už savo karštą vandenį ir nusiramino.

— Tos revoliucijos, — klausė jis vieną rytą sūnų, — ko jos nori ir ką reiškia? Tu buvai mokykloje, turi žinoti. Viskas kažkaip susikrėtė, ar ne? Gera, kad jau praėjo!

Sūnus dirstelėjo į tėvą, pakėlęs antakius.

— Praėjo? — pakartojo. — Tik prasidėjo! Palauk! Mūsų mieste bus viso krašto sostinė, ir tada tikrai viskas pasikeis!

Senis krestelėjo galvą.

NESENSTANČIOS TAISYKLĖS

Kodėl kai kurie žmonės didžiuojasi kartą gavę pakvietimą aplankyti pažįstamus ar pas juos papietauti?

Tai priklauso daugiausia nuo reakcijos, kurią jie sukelia pažįstamų ar draugų naminio gyvenimo chemijoj.

Leiskim, kad tam tikra šeima gyvena ramiai, jos nariai renkasi valgio griežtai nustatytu laiku, gerbia vienas kito teises ir vienas kito atžvilgiu esti mandagūs. Tokių namų gyvenimo chemija yra darni. Ar tokia šeima norės į savo tobulai sudarytą žmogiškųjų elementų derinį įvesti kitokius elementus, kurie tikriausiai suardytų jos mėgstamą harmoniją.

Kam gi jūs ar aš turėtume sąmoningai kviesti į savo namus tokius asmenis, kurie sugadintų tų namų chemiją — nesvarbu, ar ji būtų ramaus ar audringo pobūdžio.

Pasvarstykim kitokius svečių chemijos aspektus. Kai kurie žmonės ateina į jūsų namus ir daro visa, kas jums maloniausia. Jie turi magišką galią elgtis taip, kad jūs tai įvertinat labiau bet kada ir iš savo pusės jaučiat malonumą su jais bendrauti. Jie praturtina jūsų namus.

Kiti gi svečiai sukelia priešingą efektą. Jie neįdomūs ir nevertintini. Jie neatneša jums protinių ar dvasinių dovanų. Jie nepatiekia papildomų vertybių prie cheminės jūsų namų kombinacijos, greičiau jų kiekį sumažina.

* * *

Jūs galit pastebėti, kad kai kurie sutuoktiniai yra įvairių įdomių žmonių kviečiami pobūvių.

Kiti sutuoktiniai labai retai tokius pakvietimus gauna.

Pastabi ir galvojanti šeimininkė, nors, gal jai niekad nebuvo kilusi mintis, kad ji esanti žmogiškoji chemikė, savaime kviečiasi tik tuos asmenis, kurie gerai vieni kitus atitinka ir sudaro tinkamą cheminį derinį. Ji nepageidauja svečių, kurie būtų vieni kitiems priešiški. Ji turi galvoje daugelį dalykų, kurie gali žmones skirti: tikybą, politines pažiūras, visuomeninę padėtį, temperamentą bei būdo keistumus.

Rengdama kviestiniams pietums stalą, šeimininkė yra lyg vyriausias laboratorijoj chemikas. Ji vieną greta kito sodina tokius asmenis, kurie ypatingai gerai vienas kitą atitinka.

Jeigu ji nenori atvesti prie audringų reakcijų (kitos šeimininkės kaip tik randa malonumą taip darydamos ir paskui rodydamos savo sugebėjimus tokias reakcijas apvaldant), ji nepasodins draugę visuomeninį nevykėlį su sėkmingai visuomeninių ambicijų viršūnes pasiekusiuoju; taipgi ji nesodina prie vieno stalo radikaliai priešingų socialinių ar ekonominių pažiūrų asmenis.

Šv. Benediktas (480-545 m.) parašė šias taisykles vienuolynų lankytojams:

„Jei kuris keliaująs vienuolis atvyks iš tolimų pasviečių, norėdamas sustoti ir pasisvečiuoti vienuolyne ir jei jis bus patenkintas tais papročiais, kuriuos ras vietoje, ir netrukdys vienuolyno gyvenimo savo užgaidomis, bet paprasčiausiai pasitenkins tuo, ką ten ras, jis bus priimtas tiek ilgam laikui, kiek norės būti. Jei jis iš tiesų rimtai nusiskųs dėl ko ir pareikš tai išmintingai ir kukliai, vienuolyno viršininkas aptars tą dalyką nuoširdžiai, kad neužrūstintų Dievo. Tačiau jei jis savo viešnagės metu pasirodys esąs pliuškis ir kietasprandis, jis ne tik neprivalo būti priimtas į vienuolyno bendruomenę, bet jam taipgi turi būti garbingai pasakyta, kad išvyktų.

Jeigu jis to nepadarys paveskit dviem stipriem vienuoliams Dievo vardu dalyką jam išaiškinti''.

Išmintingosios šv. Benedikto taisyklės turėtų būti iškabintos matomose vietose, visose svetainėse, visuose kraštuose. Jos galėtų turėti katalizatorinės įtakos, versdamos svečius gerbti namus, kuriuose jie apsilanko.

KALBOS SKILTELĖ

DAIKTAVARDŽIAI SU PRIESAGA INYS

Daiktavardžiai su priesaga **-inys,** sudaryti iš atatinkamų veiksmažodžių, gauna jau daugiausia konkrečią, t.y. daiktinę, reikšmę — j i e žymi tam tikrą veiksmo išdavą, padarinį, įrankį ir t.t. Pvz. a u d i n y s yra „audžiamas arba išaustas audeklas'', d r o ž i n y s — „drožiamas arba nudrožtas daiktas'', g a m i n y s — „tai, kas pagaminta, produktas'', g r i n d i n y s — „išgrįsta vieta'', k ū r i n y s — „kuriamas arba sukurtas veikalas'', l e i d i n y s — „leidžiamas arba išleistas dalykas'', m e z g i n y s — „mezgamas arba numegztas daiktas'', m i š i n y s — „sumaišyti daiktai, maišytos sėklos javai'', n ė r i n y s — „neriamas arba nunertas daiktas'' (ji sėdi pas krosnį su nėriniu rankoj), p i r k i n y s — „pirktas daiktas, prekė'', p l o v i n y s — „plaunamas drabužis'', r a d i n y s — „rastas daiktas'', s i u v i n y s — „siuvamas arba pasiūtas daiktas'', s v i e d i n y s — „sviedžiamas daiktas, kamuolys'' (patrankų sviediniai; vaikai žaidžia sviediniu), š o v i n y s — „šaunamasis daiktas'' ir t.t.

Kaip matyti, veiksmažodiniai daiktavardžiai su priesaga **-inys** daugiausia v a r t o j a m i b e p r i e š d ė l i ų. Su priešdėliais jų turime visai nedaug, pvz.: p a d a r i n y s „išdava, pasekmė, rezultatas'', p r i k i š i n y s „priekaištas''... Šalia jų vieno kito linkstama taip pat vartoti ir i š d i r b i n y s „dirbamas arba padirbtas daiktas''. Bet ar šitokia šio žodžio vartosena gera? Ar nepakanka čia vieno d i r b i n i o?

Visų pirma priešdėliniai daiktavardžiai p a d a r i n y s, p r i k i š i n y s yra sudaryti iš atitinkamų priešdėlinių veiksmažodžių p a d a r y t i, p a r d u o t i ir p r i k i š t i. Tuo tarpu iš pagrindinių veiksmažodžių ir šiuo atveju atitinkami daiktavardžiai yra sudaromi be priešdėlių — pvz. iš veiksmažodžio d a r y t i turime susidarę daiktavard. d a r i n y s „tai kas iš ko yra sudarytas (pvz. žodžių dariniai ir kt.)'', iš d u o t i — d a v i n y s „tai, kas yra duota (duotas daiktas), arba tam tikras nustatytas kiekis (porcija)'' ir t.t. Pagrindiniai veiksmažodžiai d a r y t i, d u o t i, k i š t i ir jų priešdėlinės lytys p a d a r y t i, p a r d u o t i, p r i k i š t i reikšmės atžvilgiu turi ne tik įvairuojančių aspektų, bet ir visiško skirtingumo: visai kas kita pvz. yra d u o t i ir p a r d u o t i, k i š t i ir p r i k i š t i „priekaištą daryti'' ir t.t. Todėl ne tos pačios reikšmės yra ir atitinkami iš šių veiksmažodžių sudaryti daiktavardžiai: juk kas kita yra d a r i n y s ir p a d a r i n y s, d a v i n y s ir p a r d a v i n y s ir t.t.

Tuo tarpu šito negalima pasakyti apie žodžius d i r b i n y s ir i š d i r b i n y s: abu jie vartojami viena ir ta pačia reikšme, būtent reiškia „dirbamą ar padirbtą daiktą''. Bet šitai sąvokai reikšti visiškai pakanka vieno d i r b i n i o, kaip lygiai nevartojame su priešdėliais a u d i n i o, d r o ž i n i o, g a m i n i o, k ū r i n i o, l e i d i n i o ir kitų šios rūšies žodžių. D i r b i n y s, jau viena savo priesaga reikšdamas „dirbamą arba padirbtą daiktą'', prie savęs priešdėlio yra visai nereikalingas.

„Draugas''

LIETUVIAI SVETUR

BELGIJOS STREIKAI SUNKIAI VEIKĖ LIETUVIUS

Belgija dėl karaliaus vargsta visas pusmetis. Šiemet dėl to buvo net dveji visuotini balsavimai. Tautos referendumas, kuris davė Leopoldo III šalininkams nežymią balsų daugumą, bet kuriam nepritarė nei parlamentas nei senatas. Juos paleidus ir padarius naujus rinkimus, katalikai gavo daugumą, vieni sudarė vyriausybę ir parsikvietė Leopoldą III.

Valonija yra pramonės darbininkų kraštas; čia vyrauja socialistai, o Flamija — žemės ūkio, kur yra karaliaus šalininkų persvara.

Grįžus karaliui, tarp šių dviejų, visai skirtingo charakterio, vienoje valstybėje telpančių tautų, prasidėjo didelis nesutikimas, o liepos 25 d. visuotini streikai Valonijoje.

Streikams buvo iš seno ruošiamasi ir jie turėjo prasidėti prieš Velykas, t.y. prieš rinkimus ir karaliaus grįžimą, bet socialistai nenorėjo ištuštinti savo sindikato kasą ir dėl to kelius kartus skelbė vienos dienos streiką, už kurį darbininkams, sidikato nariams, jokios pašalpos nemokėjo. Komunistai, kurie yra viename sindikate su socialistais, reikalavo ilgesnio streiko, iki bus priverstas Leopoldas III atsisakyti sosto. Kol nebuvo karalius grįžęs, daug pykosi socialistai su komunistais dėl streiko skelbimo, bet pasitenkindavo vienos dienos streiku, nes ilgesnis streikas sindikatui labai daug kaštuoja. Grįžus Leopoldui III Belgijon, komunistai ėmė nertis iš kailio ir, matyt, gavę garantijų, kad pinigų darbininkams pašalpas mokėti bus duota pakankamai, privertė socialistus prisidėti prie streiko paskelbimo. Liepos mėn 25 d. vienas po kito ėmė nutilti fabrikai, nebesisukti kasyklų ratai. Visoje Valonijoje Lieže ir Charleroi provincijoje darėsi vis ramiau ir švariau, nes neberūko kaminai. Liepos mėn. 26 d. sustojo tramvajai ir autobusai. Lieže kelias valandas neveikė vandentiekis. Liepos 27 d. streikininkai reikalavo uždaryti didžiasias parduotuves, o neklausius daužė didžiules vitrinas. Briusely tą dieną buvo surengta prieš karalių demonstracija, kuri veržėsi į rūmus. Laike susirėmimo buvo sužeistų ir užmuštų. Demonstracijoje dalyvavo apie 30.000 žmonių. Pasklido žinios apie sabotažo veiksmus. Vyriausybei ėmus griežtų priemonių, sabotažai nutilo. Liepos mėn. 28 d. neveikė normaliai vandentiekis, elektra ir dujos, nors vyriausybės buvo išleisti privalomi potvarkiai.

Socialistai su komunistais skelbia, kad streikas tęsis tol, kol Leopoldas III atsisakęs sosto neišvyks iš Belgijos. Pagaliau jiems tai ir pavyko. Karalius atsisakė sosto ir perleido sūnui. Šią savaitę parlamentas svarstys atatinkamą įstatymą.

Užsieniečių būklė streikų metu buvo nepaprastai sunki, ypač lietuvių, kurių daugumas nepriklauso jokiam sindikatui, kadangi sindikatų svarbiausias tikslas yra politika, o ne darbininkų gerbūvio reikalai. Dėl to, nors prieš streiką jau kelias savaites mes buvome nepaprastai stropiai žodžiu ir raštu raginami įsirašyti į sindikatą F.G.T.B. (socialistų-komunistų) ir grasinami net atleidimu iš darbo, nes kur šio sindikato narių yra dauguma, jie smarkai terorizuoja direkciją, bet retas mūsiškių įsirašė, nors prie kasos, mokant savaitinį uždarbį, būdavo po kelius sindikato atstovus ir lengvai neįsirašius nepraleisdavo. Kai kas to bauginimo paveiktas įsirašė į C.S.C. (katalikų) sindikatą, bet jis Valonijos kasyklose neturi savo atstovų, ir praktiškai iš jo naudos nėra. Nesant sindikate mes negauname jokios pašalpos.

Kai būdavo vienos dienos streikai, bandėme vienas kitas dirbti. Bet tokie asmens paskui visą laiką gaudavo blogiausius, sugedusius iš sandėlio darbo įrankius.

Pastarojo streiko metu niekas ir nebandė mūsiškių dirbti, nes buvo stiprios streikininkų sargybos ir svarūs „argumentai''. Net ir būtinai kasyklai reikalingi, pav. elektrikai, pora dienų padirbę, net ir policijos paraginti, i darbą eiti nebedrįso.

Tuo metu, kai kovai su komunizmu turėtų būti įkinkytas kiekvienas vakarų Europos narelis, mes slankiojom be darbo, o brangūs fabrikų ir kasyklų įrengimai gedo.

Stepas Paulauskas

Kanados Pilietybės ir Imigracijos Ministerijos pranešimu, šiuo metu Kanadoje yra 8.059 lietuviai tremtiniai.

L. Baltrūnas, žinomas sportininkas, yra apsigyvenęs Melbourne, Australijoje. Jis energingai dirba sporto srity ir turi įsitaisęs lietuviškos spaudos kioską. Atspėjamu nuo darbo ir pareigų laiku platina knygas ir laikraščius.

Simas Velbasis, buvęs Lietuvos valstybinio teatro baleto artistas, Čikagoje įsteigė šokių studiją, kurioje studijuoja nemažai mokinių.

Irena Eidrigevičiūtė, buvusi Lietuvos valstybinio teatro baleto artistė, gyvena Čikagoje, ir dažnai pasirodo scenoje.

Dail. Vl. Vijeikis ne tik piešia plakatus, bet ir juos atspausdina „silk Screen'' būdu, daugeliu spalvų. Neseniai Vl. Vijeikis iliustravo St. Zobarsko knygą „Doleris iš Pittsburgho'' kiek anksčiau padarė iliustracijas St. Zobarsko knygai „Brolių ieškotoja''.

Dainos draugija Toronte, Kanadoje, iš surinktų aukų pasiuntė keletą siuntinių maisto ir drabužių lietuviams ligoniams tremtyje.

— Pasikeis? Niekados nėra buvę didelių pasikeitimų. Imperatoriai ir karaliai, ir prezidentai, ir visi kiti turi gerti arbatą, turi praustis ir maudytis, ar ne? Tie dalykai niekados nesikeičia!

Na, o kas su tuo naujuoju plentų? Tą pat dieną, kai jo sūnus buvo užsiminęs apie plentą, ana kvaila vergė iš trečiosios gatvės atėjo pas jį į krautuvę ir lūpų kampu sako jam:

— Girdėjau, kai ponas kalbėjo apie naują plentą, dvidešimt metrų platumo... Kas bus su tavo katilais, Lu Čenai?

Lu Čeno rankovės buvo atraitytos ligi alkūnių, raukšlėta oda, paraudusi nuo garo ir karšto vandens. Jis beveik ir nejautė karščio. Bet dabar, kai ši mergaitė prašnekino jį, jis kyštelėjo kibirą giliau į katilą ne kaip paprastai ir riktelėjo. Jo ranka sudrebėjo ir liestelėjo truputį vandens ant karštų žarijų po katilu. Anglys sučirškė. Lu Čenas nieko nesakė, tik pasilenkęs, neva taisė ugnį po katilu. Ne, jis nė nemano kalbėti su ta kvaile! Jai išėjus, jis prisiminė, kad ji buvo vergė Lingo namuose, o vyresnysis to Lingo sūnus buvo valdininkas, čia, mat, ir tos kalbos apie naują plentą! Pasižiūrėjo Lu Čenas į pilkas savo krautuvėlės sienas, lyg ko išsigandęs ir nusiminęs. Tos sienos buvo aprūkusios, suskilusios, visus plyšius jis gerai pažino nuo pat kūdikystės dienų. Dvidešimt metrų platumo. Vadinasi, jie galės nugriauti ir jo krautuvėlę!

— Pareikalausiu tokios kainos, kad jie negalės sumokėti, — pagalvojo Lu Čenas. — Pasakysiu tokią kainą!... — Ir vėl apsidairė, ieškodamas mintyse tinkamiausios kainos, kuri nustebintų net ir valdžios įstaigas. — Pareikalausiu dešimt tūkstančių dolerių!

Lu Čenas ramiau atsiduso. Kas mokės tau dešimtį tūkstančių už keturių metrų žemės sklypuką ir už du katilus krautuvėlėje? Ir kur tu rasi pasaulyje taip daug pinigų? Kai jo tėvas buvo dar jaunas vyras, už tokią pinigų sumą princas Ming-Juanas pasistatė rūmus. Lu Čenas nusišypsojo,pasidarė nuolaidesnis sūnui, pamiršo tą naują plentą ir vėl kas dieną saugojo anūką nuo katilų. Viskas vėl buvo, kaip ir buvę.

Vieną rytą Lu Čenas atsisėdo arbatos išgerti. Jis visada pats užvirindavo savo arbatą po to, kai ištuštindavo penktą katilą, kaip tik prieš tai, kai reikėdavo iš naujo jį pripilti vandens, belaukiant vidurdienio klijentų. Šios pertraukos metu, kai žmonės jau buvo apsipirkę ryto meto arbatai ir kai dar neatėjo vidurdienio valgio valanda, jis mėgdavo truputį pailsėti. Pasisodinęs ant kelių anūką, duodavo ir jam arbatos, šypsodavosi matydamas kaip šis laikė puodelį abiem rankutėm ir susikaupęs žiūrėjo į lūbas.

Ir staiga prie durų kažkas sudrebėjo, tartum kas būtų kardu kirtęs į duris. Lu Čenas atsargiai padėjo berniuką ant žemės ir pastūmė į šalį arbatinį, kad vaikas jo nepasiektų. Nuėjo prie durų, pasigrabaliojo ir nukėlė sklandį. Už durų stovėjo vyras pilka medvilnine uniforma. Tai buvo kažkurios tarnybos karininkas, drąsiomis ir nedraugingomis akimis, beveik visai nežiūrėjo į Lu Čeną.

— Pone, — pratarė Lu Čenas, truputį bailiai, pastebėjęs, kad jaunas karininkas turėjo rankoje šautuvą ir šovinius prie diržo. Bet jį čia pat nutraukė karininkas.

— Naujas plentas eis per tavo krautuvę. Koks tamstos vardas, seni? — klausė karininkas, žiuredamas į sąrašą, kurį buvo išsitraukęs iš kišenės. — Ak, taip, Lu! Lu Čenas! Dešimt metrų iš tavo namo! Per penkiolika dienų tavo krautuvė turi būti iš čia pašalinta. Jei pats nenugriausi, mes nugriausime!

Sulankstė popierį ir vėl įsikišo į kišenę. Paskui apsigręžė ir buvo beeinąs į šalį. Greta jo stovėjo dar trys kareiviai, ir jie pasisuko eiti kartu. Lu Čenas negalėjo pratarti žodžio. Jis rijo, nors nebuvo kas ryti, gerklėje ir burnoje seilės išdžiūvo. Nebuvo garso. Vienas kareivis pasižiūrėjo į jį su užuojauta ir pasigailėjimu. Ta užuojauta atpalaidavo sustingusią Lu Čeno gerklę.

— Dešimt tūkstančių dolerių! — jis sušuko kimiu balsu, žvelgdamas į jauną karininką.

Karininkas sustojo ir apsisuko.

— Ką sakai? — šiurkščiai paklausė.

— Mano krautuvės kaina yra dešimt tūkstančių dolerių, — išstenėjo Lu Čenas.

Karininkas kilstelėjo šautuvą ir Lu Čenas pasitraukė į vidų, užtrenkdamas duris. Bet karininkas nė nemanė eiti į šalį. Jis tik vaikštinėjo ties durimis, sukinėjosi ir, pagaliau, pradarė jas ir įkišo vidun šautuvą. Lu Čenas išsigando,

---

NUOŠIRDUS PASVEIKINIMAS

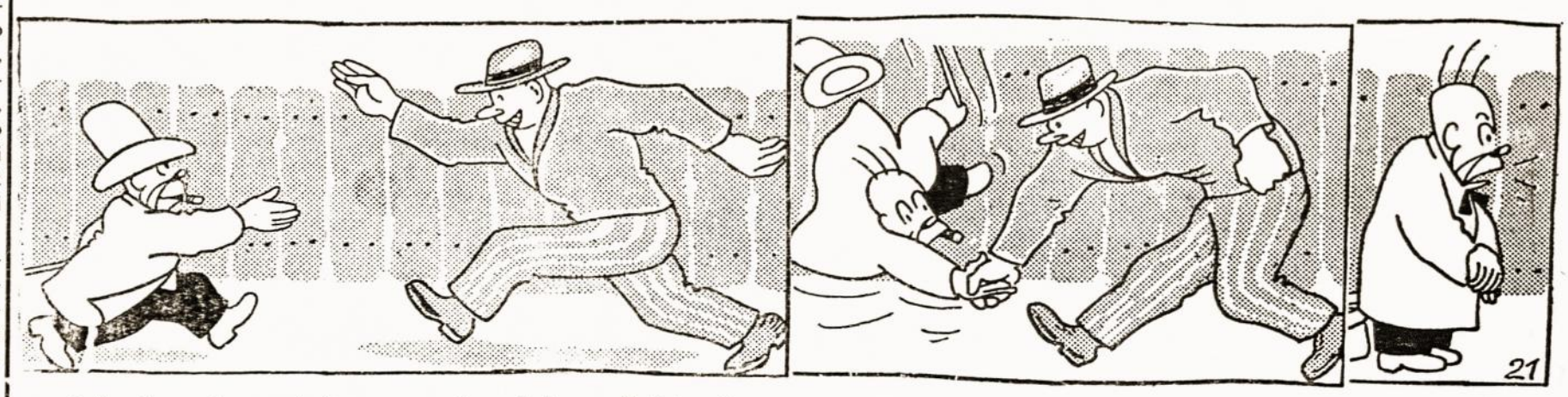

Grįžo Jonas is rungtynių,
Kirtęs anglui smūgį,
Ir dėlto ne vien senukas
Nuoširdžiai pradžiugo.

Buvo boksas. Švilpė, ūžė,
Kad lietuvis drūtas.
Tad gi, nepaspaudžius rankos,
Lyg kiaulystė būtų.

— Ačiū, pone Adomėnai,
Už malonų žodį.
Nors ir tremtyje, lietuvis
Tvirtas pasirodo.

Teks turbūt rankelę nešti
Gydytojo žiniai,
Kaulelius kad sutvarkytų,
Kol dar nesutino.

IŠ MŪSU GYVENIMO

LOWTONAS IŠKYLAUJA

Liepos mėn. paskutinį savaitgalį vykome Šiaurės Valijon. Pirmieji mus sveikina žmogaus veido formos — Cheshire kalnai. Jų papėdėj, kai kelio geras galas, ,,Rudoje Karvėje'' gaivinamės-pusryčiaujam.

HOLYWELL'o mieste prisimenam šv. Vinifredos istoriją. Jos šaltinyje stebime krauju aptaškytus akmenis. Čia daug pagijimų. Keleta net iš senosios lietuvių išeivijos tarpo. Kasmet, tūkstančiai, ir jų nemaža čia lankomasi. Lipame į kalną, kur šventoji nukirsdinta. Mūsų 31 asmens grupei kelią pastoja dabar ne anas VII šimtmečio žudikas Caradoc'as, bet tos apleistos vietos-privačios pievos savininkė. Neišsigąstam. Jauna didvyrė mergelė jaunimui patinka.

RHYLY pietaujam, taškomės po patvinusią jūrą, po nardančių merginų baseiną. Vyrai, tačiau, neatsistebi, kaip nuo tokių saldžių lūpų gali būt toks sūriai kartus baseino vanduo. Stebime kurorto prašmatnybes — pinigų ėdžias. Nors galvos ir taip sukos, bet sukinėjamės ir sukamės po kartusėles. Valandos virsta minutėmis.

CHESTERY zoologijos sodo, besirengiančius gulti, gyvius pribudinam savuoju orkestrėliu, daina, klegėsiu. Greit jiems prisistatom. Mergaitės net pasiperša vienam nieko sau bezdžioniukui. Tačiau tas, kai neatspėja jo vardo — tiesiamų rankų nepriima.

Šventos, nešventos vietos, turtingi, šviesūs vaizdai, bičiulystė ir šiandien, kaip malonus pragiedrulys, užtai dėkingi rengėjams, ypač V. Laurinaičiui. **Ss.**

TARPTAUTINĖ STOVYKLA VALIJOJE

,,The Welsh League of Youth'', viena gausiausių Valijos jaunimo organizacijų, turint 80.000 narių, įkurta 1922 m. Sir Edwards'o, ne sykį dalyvavusi kitų kraštų ruoštose jaunimo konferencijose, suorganizavo Berthe Tarptautinę Stovyklą 100-tui jaunimo. Stovykla prasidėjo birželio 18 d. ir truko iki liepos 28 d. Dalyvavo daugiausia JAV, Prancūzijos, Belgijos, Ispanijos ir Vokietijos studentai. Po vieną iš Danijos, Šveicarijos, Norvegijos bei Estijos, Latvijos ir Lietuvos.

Stovykloje buvo visa eilė paskaitų bei diskusijų įvairiomis temomis. Kiekviena tautybė turėjo po vieną dieną supažindinti su savo kraštu.

Stovyklą aplankė įvairių kraštų ambasadų atstovai, kaip Afrikos, Indijos, Ceilono, Australijos, Pakistano, N. Zelandijos ir kt,

Liepos 3 d. Aberystwytho miesto salėje, burmistras suruošė pobūvį, kuriame dalyvavo ne maža miesto aukštuomenės, žurnalistai ir apie 300 publikos. Visų tautybių vienas atstovas buvo kviestas kalbėti bei į garbės prezidiumą. Vėliau dienraščiuose pasirodė JAV, Ispanijos, Vokietijos ir Lietuvos kalbėtojų kalbos ir nuotraukos bei aprašymai apie ,,Mažąją Konferenciją''.

Stovykla buvo puikiame trijų aukštų Aberystwytho studentų bendrabuty, už ką oficialiai reikėjo mokėti po £ 2 svaru į savaitę.

Valai labai vaišingi bei nuoširdūs žmonės, bekovoją dėl nepriklausomybės.

Kas sykį ten nuvyks, tai tikrai nesigailės.

Al. Ivanauskas

TAUTODAILĖS DIRBINIŲ KURSAI MOTERIMS MANCHESTERYJE

Jau buvo rašyta, kad K. Steponavičiaus iniciatyva Manchesterio Lietuvių Klube suorganizuota pastovi tautodailės dirbinių parodėlė. Parodėlės eksponatų kiekis vis didėja. Iniciatoriai šį savo dailų kampelį dabar pakrikštijo ,,Rankdarbiu''.

Šiuo metu ,,Rankdarbio'' iniciatoriai nutarė eiti dar toliau ir suorganizuoti moterims audimo, mezgimo ir siuvinėjimo kursus. Kursai organizuojami Liet. Klube. Pamokos vyks sekmadieniais, tad miesto ir apylinkės lietuvės kviečiamos registruotis ir lankyti tuos kursus. Kas šio to moka, tas juose galės savo žinias papildyti, o kas dar nieko nemoka, čia įsigys kiekvienai šviesiai lietuvei naudingų žinių. Daug yra mielų dalykų, bet namuose yapč mieli savo rankomis padaryti lietuviško stiliaus dalykėliai.

Registruotis ir informuotis galima šeštadienių ir sekmadienių popiečiais Liet. Klube pas K. Steponavičių (arba laišku šitokiu adresu: K. Steponavičius, 126 Barton Lane, Eccles, Manchester).

Galimas dalykas, kad rugpiūčio 6 d. kursai jau pradės darbą, todėl registruotis tektų nedelsiant. **(K. b.)**

DBLS CENTRO VALDYBOS BENDRARAŠČIAI

Pereitą savaitę Centro Valdyba išleido DBLS apygardų ir skyrių valdyboms du bendraraščius. Vienas jų, Nr. 11 liečia Tautos Fondą ir nuolatinio jo rėmimo reikalą. Šio fondo vaidmuo ir reikalas plačiai ir motyvuotai išaiškintas. Pasiūlyta aplinkraštį artimiausiame skyriaus susirinkime apsvarstyti.

Antrasis bendraraštis, Nr. 12 liečia kelis klausimus: 1) Savitarpę paramą darbo gavimo reikalu; 2) Lietuvių surašymo užbaigimą; 3) Albumo iš D. Britabijos lietuvių gyvenimo sudarymo reikalą; 4) Spauda apsirūpinimo reikalą, kad vėliau dėl galimo popierio sumažėjimo nebūtų sunkumų norintiems laikraštį gauti.

MANCHESTERIO LIETUVIŲ EKSKURSIJA

Pereitą savaitę į Londoną buvo atvykusi Manchesterio lietuvių ekskursija iš 33 žmonių. Atvyko ji nusisamdžiusi autobusą. Ekskursijai vadovavo p. Liškauskas. Ekskursininkų tarpe buvo DBLS Manchesterio skyr. pirm. p. Kupstys, tautinių šokių vadovė p. Brazdienė.

Ekskursija Londone išbuvo dvi dienas. Per tą laiką ji aplankė įžymesnes miesto vietas. Londono lietuvių bažnyčią, klubą, na ir Sąjungos centro būstinę. Ją globojo Sąj. centro pareigūnai. **D.**

DONCASTERY ĮSIKŪRĖ DBLS SKYRIUS

Liepos 15 d. Doncastery įsteigtas DBLS skyrius. Pradžioje buvo tik 6 nariai, bet po poros savaičių narių skaičius padidėjo ir dabar yra jau 14. Tikimasi, kad netrukus į skyrių įsirašys ir daugiau. **A. Trinskis**

PADĖKA

Po sunkios operacijos, Birminghame, liepos 18 d. 5 val ryto su šiuo pasauliu atsiskyrė, tremties vargus iškentusi, mano mylima gyvenimo bendrakeleivė — žmona

A. A. KONSTANCIJA BRAZDŽIONIENĖ

Palaidota Londone, St. Patricks R.K. kapinėse.

Visiems, šią, skaudžią valandą pareiškusiems man užuojautą ir padėjusiems, ypač kun. A. Petraičiui, dr. K. Valteriui, kun. A. Kazlauskui, DBLS Centro Valdybai, ,,B.L.'' Redakcijai, Gloucesterio Apygardos Valdybai, p. Račkauskams, p. Simonavičiams, p. Navazelskiui, p. Damušiui, p. Dėdinui, p. Senkams, kun. J. Kuzmickiui ir daugeliui kitų iš liūdesio suspaustos krūtinės reiškiu lietuvišką nuoširdžią padėką. **Nuliūdęs Balys Brazdžionis**

atšoko nuo durų, apvertė kūdikį, kuris ėmė klykti. Visada, kai kūdikis suklykdavo, Lu Čenas skubiai pribėgdavo prie jo ir paimdavo ant rankų. Dabar jis nieko nebegirdėjo. Tik žiūrėjo akis išvertęs į karininką, vis kartodamas kaip sapne:

— Dešimt tūkstančių dolerių... dešimt tūkstančių dolerių...

Karininkas ilgai žiūrėjo į Lu Čeną ir staiga garsiai nusikvatojo.

— Na, tai bus tavo auka naujai mūsų sostinei! — pasakė karininkas ir garsiai sušukęs kareiviams komandos žodžius, nuėjo.

Auka? Kokia auka?... Ant aslos gulėjo vaikas ir verkė. Jis buvo pratęs visada gulėti toje vietoje, kur pargriūdavo ligi kas jį pakeldavo, bet dabar niekas jo nekėlė. Lu Čenas stovėjo prie durų ir žiūrėjo pro jas į nutolstantį karininką. Jo širdis visai nusilpo, jis vos tegalėjo kvėpuoti. Išsižadėti krautuvės? Savo pragyvenimo šaltinio? Ir kokios čia kalbos apie naują sostinę? Tai ne jo dalykas!

* * *

Atsigręžė. Pamatė gulintį asloje berniuką, pakėlė jį ir pastatė ant kojų. Paskui paėmė jį nuo aslos, atsisėdo. Palauk! Juk krautuvė priklausė berniukui! Niekas neturi teisės ją paimti ir nugriauti! Jo krūtinėje kilo pyktis, lengviau pasidarė, pyktis šalino baimę!... Ne, jis niekados neatiduos krautuvės, niekados! Sėdės čia, ligi paskutinė čerpė bus nuplėšta nuo stogo virš jo galvos... Vėl pastatė asloje kūdikį, pats ėmė sukinėtis prie katilų, pilstė į juos vandenį, kurstė ugnį, kad net ūžė, vanduo ėmė virti, garuoti, burbuliuoti abiejuose katiluose... Su klijentais jis dabar buvo šiurkštus, ypač su ta verge, juodomis akimis, smaila nosim, davė jis jai truputį vandens ir nenorėjo duoti nė lašelio daugiau, nepaisant jos barimosi.

(Bus daugiau)

SPAUDINIAI

Eglutė, žurnalas vaikams, redaguojamas poeto Bern. Brazdžionio ir leidžiamas Amerikoje.

Šio dailaus ir turtingo žurnaliuko pasirodė jau Nr. 5, skirtas motinai paminėti. Šiame numeryje išspausdinta pasakų, apsakymėlių, eilėraščių, populiarizacijos dalykėlių K. Grigaitytės, A. Nakaitės, Al. Barono, Stp. Zobarsko, St. Džiugo, Bitės, Vyt. Tamulaičio, J. Gailiaus, V. Čižiūno ir kitų. Mažiesiems pasiskaityti tikrai yra gražios medžiagos. Iš kronikos matyti, kad ,,Eglutė'' kai kuriose mokyklose jau naudojama kaip skaitymo vadovėlis.

Nuostabu, kad šio puikaus žurnaliuko labai maža tėra paplitę D. Britanijoje, nors čia esama ir lietuviškų mokyklų, ir šeimų, ir apščiai lietuviukų. Turimomis žiniomis, tokia Manchesterio apygarda, turinti net tris lietuviškas mokyklas, teturi kol kas tik tris ,,Eglutės'' prenumeratorius, ir šie visi jau seniai išėję iš vaikų amžiaus... O būtų linkėtina, kad žurnaliukas būtų skaitomas kiekvieno vaiko. Kam nors reikėtų susirūpinti. **K. Abr.**

Nottinghamo Skautų Vyčių ,,Vydūno'' būrelio neperiodinis leidinys, Nr. 1. 1950 m. Redaguoja K. Vaitkevičius. Vinjetės ir užsklandos P. Bugailiškio, viršelis J. Tarvydo. Spausdina ir administruoja J. Trečiokas.

Tai didelio formato 22 puslapių rotatorinis leidinys. Tokio leidinėlio pasirodymo faktas sako, kad čia, apie šį leidinį, esama susibūrusio viso būrio jaunų žmonių, kurie, štai, imasi šitokio gražaus pozityvaus darbo.

Šis leidinėlis pasirodo todėl, kad D. Britanijoje gausėja skautų eilės, o skautiškos literatūros labai maža. Jis ryžtasi duoti bent pačių reikalingiausių žinių, skautams (o taip pat ir visuomenei apie skautus). Šiame dailiai iliustruotame numeryje rašo skltn. Spalis, St. Kuzminskas, vyr. sktn. F. Prekeris, taip pat nemaža slapyvardėmis pasirašiusių bendradarbių, duodama verstinės medžiagos apie skautybę, įvairių skautams žinotinų dalykų, dainų ir eilėraščių. **K. Abr.**

KIERVIENAS GALI BUT SAVO TAUTOS AMBASADORIUS

Lenkų žurnalistas p. B. Vierzbianski's lankėsi Italijoj, kur jam teko pasikalbėti su mūsų diplomatijos šefu Min. Lozoraičiu. Parvykęs į D. Britaniją p. Vierzbianski's kelionės įspūdžius rašė lenkų laikraštyje ,,Dziennik Polski'', išeinančiame Londone. To laikraščio birželio 30 d. nr. minėtas žurnalistas savo kelionių reportaže paminėjo, kad Min. Lozoraitis puikiai kalba lenkiškai.

Kitas, greičiausia Lietuvos lenkas, p. A. Stambrowski's, gyvenąs Londone, ,,Dziennik Polski'' liepos 6 d. š.m. nr., ,,Laisvosios Tribūnos'' skyriuje rašė, koks čia, girdi, nuostabumas, kad Lietuvos Ministeris Lozoraitis gerai kalba lenkiškai, esą kiekvienas geras lietuvis gerai kalba lenkiškai, taip kaip ir lietuviškai. P. A. Stambrowskio nuomonė, kad Lenkija tai yra visų bendra motina.

Rašytojas F. Neveravičius, ,,Dziennik Polski'' liepos 13 d. numeryje, parašė labai rimtą ir išsamų laišką, kuriame pabrėžė, kad lietuviai nuo lenkų tiek skiriasi, kiek nuo prancūzų, belgų ir kitų tautų žmonių. Tik tada, kai mes pripažinsim, kad esam vieni nuo kitų skirtingi, rasim bendrą kalbą ir gražų bendradarbiavimą, — pažymi p. Neveravičius.

,,Dziennik Polski'' redakcija tame pačiame numeryje pažymėjo, kad F. Neveravičių pažįstanti kaip garbingą lietuvių tautos asmenybę — rašytoją. Pažymėdami, kad p. A. Stambrowskio galvojimai tilpo laisvos tribūnos skyriuje, kur redakcija pati ne visada sutinka su tame skyriuje spausdinamomis skaitytojų mintimis.

Džiugu, kad mes turime šiame krašte žmonių, kurie budriai seka ne tik savąją, bet ir svetimom kalbom spaudą.

Rašytojas F. Neveravičius šituo pavyzdžiu parodė, kaip kiekvienas lietuvis, gyvendamas užsienyje, gali būti savo tautos ir valstybės ,,ambasadorius''. Už budrų mūsų tautos reikalų saugojimą pagarba jam. **Z. Silsdenaitis**

KLAUSIMAI, ATSAKYMAI

Kl. Kartais norėtųsi šį bei tą laikraščiui parašyti, bet kai reikia rašyti, tai ir iškyla klausimas ką ir kaip rašyti? Manau, kad ne man vienam taip yra. Ar negalėtumėte atskiru straipsneliu laikrašty tuos dalykus išaiškinti ar išleisti atatinkamas instrukcijas tiems, kurie panašius ketinimus turi. **P. Čibiras**

Ats. Kaip reikia laikraščiui rašyti ir apie ką rašyti, negalima net keliolika straipsnelių išaiškinti, nes laikraščiams rašymas yra platus mokslas, vadinamas žurnalizmu. Jo kursas universitete ar specialioj mokykloje normaliai trunka dvejus metus. Jis reikalingas gabumų, palinkimo, kaip pav. dailės mokslas ir plataus išsimokslinimo. Žurnalizmas yra mokslas, mokąs kaip vaizduoti bėgamąjį gyvenimą, kad laikraščio skaitytojas turėtų pilną ir aiškų vaizdą: kas, kur ir dėl ko dedasi. Jis skirstomas pagal tam tikrus dalykus. Pav. reportažinė jo dalis liečia įvykių vaizdavimą, publicistika — jų aiškinimą ir t.t Tik gabūs, gerai pasiruošę ir patyrę žurnalistai gali sukurti gerą spaudą ir tik tuomet, jei jų bus pakankamai ir turės tinkamas sąlygas. O kuomet taip nėra, spauda būna silpna ir savo uždavinio kelti kulrūrinį skaitytojų lygį pilnai negali atlikti.

Žurnalistų parengimo reikalas ir neprikl. Lietuvoj nebuvo suprastas. Tačiau, nežiūrint šituo reikalu buvusio abojumo ir sąlygų nepalankumo, vis tik prieškariniais laikais Lietuvoje jau buvo išaugęs gražus žurnalistų būrys, dėl to ir spaudą turėjome įvairią ir ne žemesnio lygio, kaip kaimynai.

Lietuvos okupacijos didesnių nuostolių padarė Lietuvos žurnalistų korporacijai, negu bet kuriai kitai, nes daugiau, kaip pusė jų buvo ištremta į Sibirą ir Vokietijos koncentracijos stovyklas, dalis mirė, dalis šiaip ,,nubyrėjo''.

Laisvajam pasauly pasklidę lietuviai negali be savo spaudos apsieiti, ją kuria ir visur susiduria su tom pačiom bėdom: patyrusių jos turinio gamintojų stoka. Naujų žurnalistinių pajėgų prisiauginti visur iškyla dideli sunkumai.

Dėl to kaip laikraščiui rašyti ir ką rašyti klausimas šiandien mūsų išeivijoje yra visuotinas, nes sunkios gyvenimo sąlygos neleidžia jo spręsti. Tačiau negalima palikti šito reikalo ir nejudinus.

Pernai, susiorganizavęs šiame krašte Lietuvos Žurnalistų Sąj. Skyrius paragino narius pastudijuoti žurnalizmą šio krašto mokyklose. Jų čia yra daug ir įvairaus tipo, net korespondencinių, ir mokslas nebrangus. Bet paraginimo vaisiai — nedideli. Pasirodo, nepankamai geras vietinės kalbos mokėjimas dar vis tebėra didelė kliūtis. Vėliau iškilo mintis suorganizuoti čia, panašius, kaip 1925 m. prie ,,Trimito'' korespondencinius reporteriams kursus, bet sąlygų nepalankumas, žmonių stoka kursus vesti ir daugybė kitų kliūčių sulaiko šito sumanymo įvykdymą. Tačiau ir negalima šito reikalo palikti likimo valiai.

Instrukcijų parašymas gali būti naudingas tik tiems, kurie ši darbą moka dirbti, bet ne tiems, kurie nori pramokti jį dirbti. Patyręs, kad neseniai ,,Draugo'' redaktorius Dr. J. Prunskis parašė knygelę: Ką ir kaip rašyti į laikraštį, paprašiau jį keliolikos egzempliorių. Jo tarpininkavimo dėka, leidykla pažadėjo mūsų prašymą patenkinti. Tikiu, kad ši knyga bus geriausiais atsakymas į iškeltą klausimą, nes galėsime ja aprūpinti visus tuos pasiryžėlius, kurie nori savo darbu laikraščiui padėti. Taip jau manau, kad ši knygelė bus ir užvadas lietuviškos žurnalistikos srity kol išryškės mūsų gyvenamoji būklė ir paaiškės kokiu būdu turesime žurnalistinių pajėgų prieaugliaus klausimą spręsti.

Prašyčiau visus, kurie domisi spaudos darbu, šia knyga apsirūpinti. **K. Obolėnas**

Lietuvių šeima priima gyventi viengungius vyrus. Teirautis: šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12 iki 6 val. vakaro, 304, Queens Rd., Sheffield 2.

JEI DAR NESPĖJAI PRENUMERATOS PANAUJINTI SEKANČIAM PUSMEČIUI — ATLIK TAI DAR ŠIĄ SAVAITĘ.

LIETUVIŠKAS MAISTAS IŠ LIETUVIŠKOS KRAUTUVĖS

Seniausia Londono lietuvių parduotuvė

siūlo:

Juoda duona, 4 sv. kepalas		1/10
Olandiškas sūris	1 sv.	2/8
Suktas bekonas	1 sv.	5/6
Sūdyti lašiniai	1 sv.	3/-
Rūkyti lašiniai	1 sv.	3/6
Kiaulienos dešros	1 sv.	4/6
Prancūziška salami	1 sv.	5/-
Raug. kopūstų dėžė	2 sv.	2/-
Riešutinis sviestas, australiškas, dėžė		2/-

Už siuntinio įpakavimą ir persiuntimą iki 14 svarų svorio priděti 1/6.

J. LIUDŽIUS, 421, HACKNEY RD., LONDON, E.2. Telef. SHOreditch 8734.

Galima gauti įvairių maisto dalykų. Reikalaukite kainaraščių arba nurodykite dalykus, kurių pageidaujate.

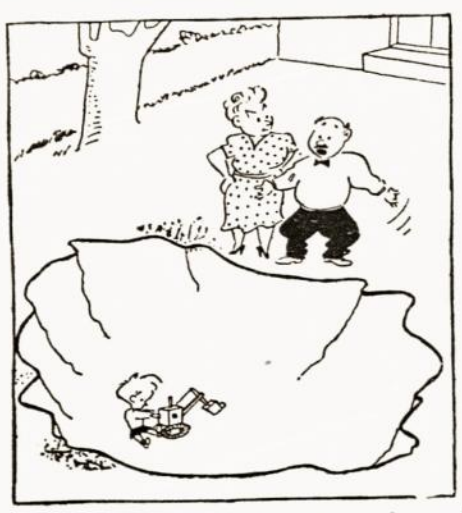

— Štai kas būna, kai vaikui padovanojama žemsemė.

— Jonai, jau pusvalandis, kai tu nė žodžio nepratarei.

TRUMPOS NAUJIENOS

* Prancūzų ambasadorius Maskvoje įteikė sovietų vyriausybei notą, reikalaudamas pagreitinti Prancūzijos piliečių, laikomų kaip vokiečių karo belaisvių, repatriaciją. Tie asmens yra kilę iš Alzaso ir vokiečių buvo priverstinai pašaukti į kariuomenę.

* Amerikos senatas nutarė suteikti Ispanijai, per Eksporto-Importo banką 100 milijonų dolerių paskolą. Per diskusijas senatorius Tydings'as pareiškė, kad Ispanija reikalinga Amerikos saugumui. Kiek ankščiau, prieš Senato nutarimą, Ispanijos ambasada pareiškė sutinkanti paremti Ameriką Korėjoje.

* Pereitą savaitę Genujoje, Italijoje, daug kalbų sukėlė staigus Sovietų laivo „Belerus" išplaukimas. Jis išplaukė nebaigęs krauti 400 tonų krovinio.

* Neseniai padaryti D. Britanijoj tyrinėjimai parodė, kad gyventojai daugiau neperka ir nesudarinėja jokių atsargų, kaip kituose kraštuose.

* Australija nutarė pasistatydinti 6 laivus, fregatas, po 2.000 tonų talpos kovai su povandeniniais laivais. Fregatos atsieis 12 milj. svarų.

* D. Britanijoj ruošiamasi šio mėn. gale pakelti baldų — „utility" kainas 1 šil. 6 p. ant kiekvieno svaro baldo kainos.

* Pilna kardinolų kolegija susideda iš 70 kardinolų. Šiuo laiku jų tėra tik 53. Šv. Tėvas, baigdamas Šventuosius Metus, spėjama, paskelbs eilę naujų kardinolų.

* Netrukus Turkija iš Amerikos laukia dviejų povandeninių laivų savo laivynui sustiprinti. Iki šiol ji iš Amerikos yra gavusi 4 pov. laivus.

* Statistikos duomenimis, šiuo laiku Ispanija turi 28.286.518 gyventojų.

* Naujorko miestas stato eilę slėptuvių žmonėms nuo atominių bombų pasislėpti. Jos atsieis du milijardu dolerių. Taikos laiku tos slėptuvės galės būti naudojamos kaip garažai.

* Prancūzų karo laivynas gaus iš Amerikos du kontrtorpedinius laivus laivų vilkstinėms saugoti.

* Kanados šiaurėje, netoli Hudsono sąsiaurio, tundroje, geologai rado 5 kilom. skersmens apvalų ežerą, kuris atsirado dėl nukritusio meteoro. Tai būta didžiausio, iki šiol žinomo meteoro. Jis galėjo nukristi prieš 5.000 metų. Jo smūgio jėga buvo tokia didelė, kad lengvai galėjo nuo žemės paviršiaus nupūsti Naujorką.

* Australijos min. pirm. Menzies, šiuo laiku besilankąs Amerikoje, žada, aplankęs Kanadą vykti į Japoniją, ir ten su gen. MacArthur'u pasitarti dėl Australijos dalyvavimo Korėjos kare. Iš Japonijos p. Menzies vyks į N. Zelandiją ir tik iš ten namo.

* Malajuose ir Ceilone smarkiai kyla gumos kaina. Šiuo laiku gumos kaina yra brangiausia per paskutiniuosius 25 metus. Gumos paklausa labai didelė ir vis tebedidėja. Nepaprastai didelius gumos kiekius pradėjo pirkti Sov. Rusija, kuri pereitą mėn. nupirko 40.000. Nepaprastai gumos užpirkimus padidino ir Čekoslovakija, kuri kasdien nuperka apie 200 tonų. Gumos paklausa padidėjo dėl padidėiusio ginklavimosi.

* Pereitą savaitę Italijos policija Romoje iškrėtė visą eilę komunistų partijos skyrių. Ji rado ginklų, bombų ir dokumentų. Laike kratos suimta keliasdešimt žmonių.

* Komunistinė Kinija ką tik paskyrė savo ambasadorių šiaurinei Korejai, gen. Ni-Chin-lang'ą.

* Šį rudenį įvykstančiuose Aliaskoje Amerikos kariuomenės manevruose dalyvaus ir eskimų tam tikras skaičius. Be kita ko, jie pamokys Amerikos karius kaip pasidaryti iš ledo ir sniego trobelę, vadinama „iglū".

* Amerikos muitininkų būrys sulaikė atokiau nuo Naujorko lenkų laivą „Batory" ir ištyrė, ar jame nėra atominės bombos. Tai pirmas atsitikimas, kuomet Amerikos valdininkai pritaikė naująjį apsaugos nuo atominių bombų įstatymą iš už Geležinės Uždangos atplaukusiam laivui.

* Gražus ir šiltas vasaros oras pereitą sekmadienį ir pirmadienį, kada buvo Bank Holiday, nepaprastai daug britų patraukė į pajūrius ir kurortus. Vasarvietėse tomis dienomis visur buvo didelė spūstis. Tik iš Londono pietų link galežinkeliais ta proga išvyko per 150.000 žmonių.

* Pagausėjo žinių apie Kinijos komunistų kėslus užimti Tibetą. Šis kraštas iki šiol likęs komunistų neužimtas tik dėl to, kad Mao Tse-tung'as manęs pirma užimti Formozą ir tik po to Tibetą. Bet dabar Formozos atžvilgiu jo planai turi būti atidėti ,nes tą salą įsipareigojo ginti Amerika. Kinų komunistai mano, kad dabar, kai vakariečiai yra nukreipę savo dėmesį į Korėją, tinkamiausias esąs laikas „išvaduoti Tibetą iš anglų-amerikiečių įtakos".

* Paskutiniuoju laiku rytinėj Vokietijoj Sovietų kariuomenė dar padidinta.

* Sovietai uždarė Dunojų laivininkystei tarp Linco ir Juodosios jūros.

* DiPi imigracija į JAV dabar eina lėtesniu tempu kaip seniau. Dėl to, kad Amerikos saugumas labiau tiria atvykstančiuosius. Pav. pernai, vidutiniai kas mėnuo į JAV atvykdavo apie 15.000 DiPi, o dabar-tik apie pusę to.

* Dominykonų respublikos atstovas pasiūlė įtraukti į JTO pilnaties susirinkimo darbų tvarką diplomatinių santykių su Ispanija atstatymo klausimą. Kaip žinoma, JTO pilnatis 1946 m. savo nutarimu įpareigojo narius atšaukti iš Ispanijos ambasadorius ir pasiuntinius dėl to, kad ten yra ne demokratinis režimas.

* Iš Amerikos pasiųsta ištisas transportas Amerikos kariuomenės šunų į Korėją kovai su partizanais.

* Prieš pusantro mėnesio nutrauktas Berlyne iš rusų zonoj esančios elektros jėginės srovės tiekimas vakarinėms Berlyno dalims vėl atnaujintas. Srovės nutraukimas vak. Berlyne šį kartą nebuvo jaučiamas, nes ten veikė nauja, laike Berlyno blokados pastata elektros jėginė.

* D. Britanijos Karo Ministerija pradėjo priiminėti savanorius karo tarnybai į Korėją. Priimami pusantrų metų laikui, kariuomenėje tarnavę, iki 30 m. amžiaus, vyrai.

* Didelis Amerikos cheminių dirbinių E.I. Du Pont koncernas iš Atominės Energijos tyrimo komisijos gavo užsakymą vandenilinei bombai padirbti. Dabar jis ieško vietos atitinkamiems įrengimams pastatyti.

SAVAITĖS IVYKIAI

(*Tęsinys iš* 1 *puslapio*)

SAUGUMO TARYBA DAVĖ LAIKO SOVIETAMS PASISAKYTI

Sovietų atstovo Malik'o pirmininkavimas Saugumo Tarybai, po eilės posėdžių, parodė, kad jis, keldamas procedūros klausimus ir sakydamas tokias kalbas, kurios tinka ne Tarybos nariams, bet Sovietų propagandai, skirtai Azijos tautoms kurstyti prieš Vakarų valstybes, kliudo Jungtinėms Tautoms pastangas sulaikyti Korėjos karą. Antradienį įvykusiam posėdy, po ilgos pirmininkaujančiojo kalbos, kurioje jis kaltino Ameriką dėl Korėjos karo, Amerikos atstovas pareiškė, kad Sovietų Rusija daro visa, kad tik stabdytų Tarybos darbą. Jis pasiūlė atidėti Tarybos darbus 48 valandom ir tuo būdu suteikti laiko Sovietų atstovui gauti iš Maskvos instrukcijas kad paaiškėtų — ar ir toliau Rusija laikysis obstrukcijos politikos Saugumo Taryboje sprendžiant Korėjos problemas. Už šį pasiūlymą balsavo 9 tarybos nariai, prieš buvo tik Sovietų atstovo balsas. Vadinasi, tolimesnieji Tarybos posėdžiai turės išryškinti Sovietų laikyseną Saugumo Taryboje Korėjos karo atžvilgiu.

DAUGIAU VALSTYBIŲ ŽADA KOREJAI PAGALBĄ

Prie tų kraštų, kurie pasiūlė paremti JTO pastangas Korėjos respublikai nuo užpuolimo ginti, prisidėjo daugiau. Kolumbija pažadėjo pasiųsti kariuomenės dalinį, Pietų Afrika — aviacijos dalinį, Panama pasiūlė pasiųsti į Korėją kariuomenės dalinį ir leisti savo krašte JTO kariuomenei bazes steigti, sutiko pavesti JTO žiniai savo prekybos laivyną jos kariuomenės ir aprūpinimui gabenti.

N. Zelandija jau pririnko reikalingą savanorių skaičių numatytam į Korėją siųsti kariuomenės daliniui, Australijoje dar tebevyksta panašiam daliniui sudaryti savanorių telkimas, o Kanada ruošiasi panašiam žygiui. Bendrai, GTO valstybės pažadėjo apie 30.000 ryru pasiusetė į Koreja.

GALVOSUKIAI

Galvosukis Nr. 14 (1 t.)

1. . . . . audimo įrankis
2. . . . . prancūzų kolonija
3. . . . . saugi vieta laivams
4. . . . . šeimos narys
5. . . . . moters vardas
6. . . . . priemonė pasiekti kitą upės krantą
7. . . . . vyro vardas
8. . . . . veiksmažodis

Iš pirmųjų raidžių skaitant iš viršaus žemyn — ginklas, iš ketvirtųjų — Lietuvos kunigaikštis.

A. B-nas

Galvosukis Nr. 15 (lt.)

Šarada

Esu toksai daiktelis,
kurį nešioji ant galvelės.
Vieną raidę nurausi
žemės gabalą gausi,
o jei dar dvi nutrinsi —
duosnia ranka dalinsi.

V. St.

ŠACHMATAI

Uždavinys Nr. 6.

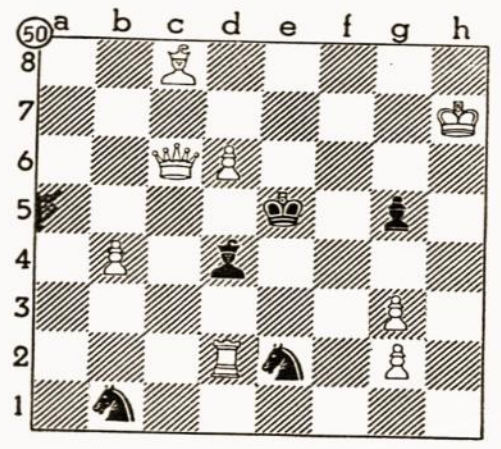

Matas per du ėjimus.

Šachmatų užd. Nr. 3 teisingai išsprendė: St. Ramanauskas.

Šachmatų užd. Nr. 4 sprendimas: V e 4... Teisingai išsprendė: L. Vaitkevičius, Aug. Mylė, St. Ramanauskas, K. Mažylis.

Uždavinys Nr. 7.

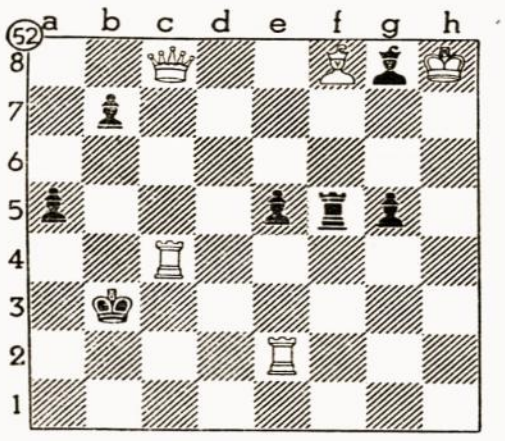

Matas per du ėjimus.

SKAUTIŠKUOJU KELIU

Manchesterio srities skautų vadovas vyr. sklt. Dainauskas iš šių pareigų pasitraukė. Jo vieton paskirtas pskt. Juozas Bendorius, kurio adresas: 25, Cluny Street, Manchester 8.

Visi Manchesterio taip pat ir Bradfordo Apygardų skautai prašome pas jį registruotis.

Pskt. J. Bendorius kiekvieną šeštadienį ir sekmadieni budi Liet. Socialiniam klube Manchesteryje (121, Middleton Rd.) tarp 17 ir 19 val.

Rugsėjo mėn. išeis pirmasis Liet. Skautų Anglijoj Biuletenis. Jo redaktorium skiriamas pskt. J. Bendorius. Biuletenyje, be oficialių žinių, tilps ir trumpa visų trijų skautiškų vietininkijų kronika, todėl broliai vadovai prašomi trumpas žinias atsiųsti iki rygpiūčio 30 d.

VISI MAISTO GAMINIAI BRANGSTA
GERIAUSIA PASIDARYTI ATSARGAS

Medžioklinė dešra ... ... 1 sv. 6/-		**Prancūziška dešra** ... ... 1 sv. 4/6	
Krokuvinė, plona dešra ... ... 1 sv. 5/6		**Lašiniai** I rūš. ... ... 1 sv. 3/-	
Sausa salami ... ... 1 sv. 5/-		**Lašiniai** II rūš. ... ... 1 sv. 2/-	
Lenkiška kiauliena 29 unc. dėžė ... 7/6		**Itališka kiauliena** 29 unc. dėžė ... 4/6	
Lenkiška kiauliena 12 unc. dėžė ... 4/-			

LAŠINIAI STATINĖMIS, 180 svarų statinė, parduodama visa, po 2/6 svaras su pristatymu.

Už įpakavimą ir siuntinių persiuntimą iki 60 šilingų vertės, reikia pridėti 1 šil. 6 penus. Siuntiniai per 60 šil. vertės siunčiami firmos kaštu. **Reikalaukite lietuvių kalba kainaraščių.**

J. RICHARDS (BUTCHERS) LTD.

91-93, CHARTERHOUSE STREET, LONDON, E.C.1.
TELEFONAI: Valdybos — CLE 5877, siuntinių skyriaus — BER 3281

„BRITANIJOS LIETUVIS" savaitinis laikraštis. Redaktorius — K. Obolėnas, leidžia — D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba, 2, London Mews, London St., London, W.2. REDAKCIJA raštus taiso bei trumpina savo nuožiūra. Nesunaudoti rankraščiai nesaugomi ir negrąžinami, jei nepridėtas pašto ženklas. ADMINISTRACIJA: prenumeratos kaina: D. Britanijoje — metams 32 šilingai, pusei metu — 17 1/2 šilingu, metu ketvirčiui — 9 šilingai. Užsieny: metams — 5 USA doleriai. SKELBIMAI: Spaudos eilutė arba jos vieta — 1 šilingas. ADRESO PAKEITIMAS 1 šilingas. REDAKC. IR ADMIN. TELEF. AMB 6195.

Printed by: M. Caplin & Co. Press Ltd. 15 Dunheved Road North Thornton Heath Surrey. Tel. THO 2727

SPORTAS

„VILNIUS" — EAST AND WEST RIDINGŲ KREPŠINIO MEISTERIS

Anglijos krepšinio mėgėjų sąjunga 1950 m. pirmą sykį, East and West Ridinguose turėjo krepšinio lygos pirmenybes. Dalyvavo 12 komandų (anglų, amerikiečių, latvių ir lietuvių), kurios buvo suskirstytos į dvi grupes — šiaurinę ir pietinę, kiekvienoj po 6 komandas. Žaista: kiekvienas su kiekvienu po dvejas rungtynes: namuose ir svečiuose.

Šiaurinės grupės nugalėtoju tapo „Vilnius", liamėdamas visas rungtynes ir surinkdamas 10 galimų taškų (krepšių santykis 786:302). Stipriausi šioj grupėj „Vilniaus" varžovai buvo Bradfordo latvių ir Leedso universiteto krepšininkai.

Pietinėj grupėj pirmą vietą išsikovojo Doncasterio latviai, tačiau liepos 29 d. į finalines rungtynes neatvyko. Krepšinio Sąjungos Valdybos nutarimu, „Vilnius" pripažintas šių metų lygos meisteriu ir gavo pereinamąją taurę.

Lygos pirmenybėse „Vilniaus" komandą sudarė: Navickas, Narbutas, Dambrauskas, Aleknavičius, Šlenys, Čiakas, Vilutis ir Kalpokas.

„Šiaurys"

SKAITYTOJU LAIŠKAI

TAUTIEČIUS REIKIA PAREMTI

Dėl straipsnio „Džiovininkai šaukiasi pagalbos" „B. Lietuvio" Nr. 30, norėčiau pareikšti savo nuomonę.

Pavieniui neįmanoma tuos žmones paremti, bet bendrai ir organizuotai — visuomet. Tokiai paramai turime ir pavyzdžių iš kitų tautų. Pav. latviai turi Dauguvas Vanagai, ukrainiečiai S.U.B. organizacijas, per kurias sušelpia savo tautiečius. Mes šalpos darbą galėtume atlikti per DBL Sąjungą. Atrodo, kad kas ligi šiol aukojo, tas ir toliau neatsisakys į vargą patekusiems tautiečiams padėti, o kas nieko nenorėjo girdėti apie pagalbos reikalingus brolius, tas toliau bus šaltas ir bejausmis. Argi mes negalėtume savo valandos ar dvejų uždarbį kas savaitę tokiam reikalui paskirti. Dėl to didelio sunkumo mums nebus, o vienam tikslui sudėję tuos pinigus, į vargą patekusius brolius galėtume ne tiek pinigiškai, kiek moraliai paremti. Atliktume pareigą kaip lietuviai ir palengvintume tautiečiams vargo naštą.

J. Zazirskas

IVAIRENYBĖS

BRANGENYBIŲ „ŠVAROS SAVAITĖ"

Per ilgesnį laiką dulkės padengia ir žėrinčias brangenybes ir jas reikia nuvalyti. Taip neseniai buvo valomi vertingiausios pasauly karūnos brangakmeniai. Šį atsakingą darbą atliko trys specialiai parinkti patikimi asmenys.

Šios brangenybės laikomos Londono Bokšte (London Tower) nuo 1303 metų. Karūna istoriniu atžvilgiu yra taip vertinga, kad jos nenupirktum už jokius pinigus. Jos istorija žinoma nuo valdovo Aethelwulf'o laikų, kada jo ketvirtasis sūnus, jaunasis princas Alfredas, buvo siunčiamas į Romą šios karūnos ir šv. Tėvo palaiminimo parvežti.

RYKLIŲ BAIDYTOJAS

Visoj Raudonosios Jūros srity plačiai žinomas Dr. Hans H a s s, kuris „gyvena su žuvimis ir šypsosi į veidą sutiktam rykliui". Daugelį kartu jį yra nesėkmingai puolę Raudonosios Jūros rykliai, pasižymį ypatingu žiaurumu. Dr. Hass'as tvirtai tiki, kad vienintelis efektingas ginklas prieš šiuos žiauriuosius jūros gyvūnus yra jų nebijojimas!

— Kada aš matau prisiartinantį ryklį — sako jis — aš plaukiu link jo grasydamas kumštimis. Tai jį taip nustebina, kad jis tuojau apsisuka ir nešdinasi...

EKSKURSIJOS Į JŪROS DUGNĄ

Netoli Miami, Floridoj, jūros vanduo yra taip skaidrus, kad ten susirenka daugybė žmonių pasižiūrėti plaukančių žuvų bei jūros dugne augančių augalų.

Biznieriai išnaudojo šį žmonių smalsumą savo bizniui: jie pastatė povandeninius laivus — „nykštukus" (mažo automobilio dydžio) ir juos nuomoja smalsiems ekskursantams. Šis „submarinas" kelia du žmones, prieky turi šviesius prožektorius, gali ropoti dugnu, plaukti ir nerti iki 1000 pėdų gilumo.

MUZIKOS MĖGĖJA

Anglijoj vienas džentelmenas labai stebėjosi girdėdamas keistus ir neįprastus garsus savo radio aparate. Jis tuojau pasikvietė radio mechaniką, kuris, atidaręs užpakalinę priimtuvo dalį, susekė šiu keistų garsų priežastį: tarp radio lempų ir kitų dalių patogų lizdą buvo susisukusi pelė!

APSIMOKA PALAUKTI...

Mėsininkas, suvyniojes į popierių mėsą, paduoda Marytei ir sako:

— Kadangi tai š v i e ž i a mėsa, tai kaštuos 5 šilingai ir 6 penai. Jei tai būtų šaldyta — kaštuotų pusšilingiu pigiau.

— Na, tai prašau ją sušaldyti; aš galiu palaukti...